www.tavanen.ru

Тăван Ен

плюс Причебоксарье

№36 (10589-10590) • СЕНТЯБРĔН 15-МĔШĔ • 2017 • ЭРНЕКУНСЕРЕН ТУХАТЬ

Хакĕ ирĕклĕ

Хаçат 1932-мĕш çулхи июлĕн 27-мĕшĕнчен тухса тăрать

Спорт Туапсене çитерні

Вăл Пушкинпа та тавлашнă... ПАЛЛĂ КУН → 5

Ал ĕç ту та – телефонлă пул! КОНКУРС → 7

Наци кросĕ йыхравлать АНОНС → 12

• КАЛЕНДАРЬТИ КУН

В. Егорова

«Вăрман – манăн иккĕмĕш кил»

Вырсарникун, сентябрĕн 17-мĕшĕнче, Раççей вăрман ĕçченĕн кунне паллă тăвать

Вăрман хуçалăхне упрас, çĕнетсе тăрас ĕçре Карачура лесничествин вăрман маçтăрĕ Вера Егорова хĕрĕх çул ытла тăрăшать. Çĕрпӳ районĕнчи Елаш ялĕнче пурăнаканскер Çатра Маркаран, Кивçурт Маркаран пуçланса Çĕнĕ Шупашкар хыçĕнче вĕçленекен 2 пин ытла гектара пăхса тăрать.

Вутă çуккипе

«Килте кăмака хутма вутă çуккипе ирĕксĕрех вăрмана кайрăм», – тет вăл пурнăçне вăрманпа мĕнле çыхăнтарнипе кăсăклансан. Вутăлăх çулталăк ĕçлес тенĕ те – паянхи кун та унта. Малтанласа Иккассинчи лесничествăра сувенирсем, савăт-сапа тунă çĕрте вăй хунă çамрăк хĕрарăм. Йывăçран ăсталанă илемсем пурте Вера Петровна алли витĕр тухнă. Лесничий сĕннипе Сĕнтĕрвăрри техникумне вĕренме кĕнĕ вăл. Анчах шăп çак вăхăт тĕлне мăшăрĕ çĕре кĕнипе пĕчĕк икĕ ачипе тăрса юлнăскерĕн вĕренме май килмен. «Кăнтăрла цехра ĕçлеттĕм, каçпа – фермăра осеменаторта. Ачасене çывăрттарса ярсан чăлт! вăранса каяттăм та заданисене пурнăçлаттăм. Ирпе экзамена каяттăм», – тет хĕрарăм тепĕр çулталăкран техникума куçăмсăр майпа вĕренме кĕрсен пуçланнă сессисене аса илсе. Çапла çулталăкран ăна лесничествăра мастера лартнă.

«Тин вĕренме пуçласан, тĕрĕссипе каласан, юманпа çăкана та лайăххăн уйăрма пĕлмен пуль», – тет Вера Петровна паян. «Мĕншĕн вăрманта ĕçлеме пуçларăн? Хăрамастăн-и?» – ыйтнă лесничий пĕрремĕш кун вăрмана ĕçлеме тухнă çамрăк хĕрарăмран. Хăрани пур пулсан та çук пурнăç ирĕксĕрех ĕçлеме хистенине илтсен «Ан хăра. Хăв тĕкĕнмен çĕлен-калта сана тĕкĕнмĕ» тенĕ лесничий ăна. Çак сăмахсене Вера Егорова пурнăç тăршшĕпех асра тытать.

Çĕленпе пĕр чĕлхе тупнине...

Вăрман ĕçченĕн аса илмелли пайтах. Виçĕ çула яхăн вăрманта яланах пĕр лакăмрах пуçне кăларса ларнă çĕлен патне çывăха та пыман вăл. «Тухрăн-и-ха? Ну, салам...» – тесе иртсе кайнă кăна. Вăрманта пĕччен çӳренĕ чухне ӳсен-тăранпа, чĕр чунпа калаçни те пулать иккен. Пĕр çулхине хĕлле çил-тăмана лекни те манăçмасть. Верăна мастер çуна йĕрĕнчен пăрăнмасăр вутă йышăннă çĕре çитме хушнă. Çула тухнă кăна – асар-писер çил-тăман пуçланнă. Çуна йĕрĕ юр айĕнче çухалнă, Вера юр ашса йĕп-йĕпе тара ӳкнĕ, шикленнипе макăрнă та пулĕ. Палăртнă вырăна çитме вара – виçĕ çухрăм. Газопровод патĕнче юртан тасатнă çул çине тухнишĕн савăнма ĕлкĕрнĕ кăна, кĕтменлĕх тăп чарăнса тăма хистенĕ ăна: ума тем пысăкăш хир сысни тухса тăнă.

→ 9

• ÇĔРШЫВРА

ВĂРМАН ТАТА СУНАРÇĂСЕН ХУÇАЛĂХĔСЕНЧЕ ТĂРĂШАКАНСЕНЕ ÇĔР ЛАПТĂКĔПЕ ТИВĔÇТЕРМЕ ПУÇЛАСШĂН. Çак ыйтăва Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн черетлĕ ларăвĕнче тишкернĕ. Чăваш Республикин çут çанталăк пурлăхĕпе экологи министерствин информацийĕпе, вăрман хуçалăхĕсенче çамрăк специалистсем сахал ĕçлеççĕ. Ведомство çакăн пек йышăну квалификациллĕ кадрсене упраса хăварма витĕм кӳрессе шанать. Унăн проектне Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев ырланă, специалистсен сĕнĕвĕсене шута илмелли пирки асăрхаттарнă.

• РЕСПУБЛИКĂРА

ХАЛĂХА ĔÇПЕ ТИВĔÇТЕРЕС ТĔЛĔШĔНЧИ ПАТШАЛĂХ ПУЛĂШĂВĔН ПАХАЛĂХНЕ Раççей Ĕç министерстви кашни çур çулта хак парать. 2011 çултан пуçласа Чăваш Ен мониторинг пĕтĕмлетĕвĕсемпе яланах малта. Ку хутĕнче те ăна çулталăкран ытларах ĕç вырăнĕ шыракансен йышĕ пĕчĕк субъектсен хушшинче палăртнă. Федерацин Халăха ĕçпе тивĕçтерес приоритетлă программине пурнăça кĕртме пирĕн республикăна «пилотлă» регионсен йышне кĕртнине те палăртма кăмăллă. Çавна май ку ĕçе йĕркелесе пыма Чăваш Ен хушма укçа тенкĕ кĕтет.

СĂМАХ МАЙ

Чăваш Республикин «Халăха ĕçпе тивĕçтересси» патшалăх программине пурнăça кĕртме 2017 çулăн пĕрремĕш çур çулĕнче 181,2 млн тенкĕ (105,6 млн тенкĕ – федераци бюджечĕн укçи-тенки, 75,6 млн тенкĕ – республикăн, уйăрнă. Программа 46 пин çынна пулăшу кӳнĕ.

2018/ I çур çуллăх çырăнтару хакĕсем

Çырăнтару индексĕ 54820

ПОЧТА УЙРĂМĔСЕНЧЕ (Республикăри пур районта та çырăнтараççĕ)	377 тенкĕ 82 пус
АЛЬТЕРНАТИВА ÇЫРĂНТАРĂВĔ (Редакцире илсе тăмалла); ЭЛЕКТРОНЛĂ ÇЫРĂНТАРУ	260 тенкĕ
ИШЛЕЙ РАЙПОВĔН ЛАВККИСЕНЧЕ (Шупашкар районĕнче вырнаçнă Ишлей райповĕн лавккисенче çырăнса илсе тăмалла); «ЧĂВАШПИЧЕТ» КИОСКĔСЕНЧЕ	300 тенкĕ

«Тăван Енсĕр» тăвансăр пекех

Мария ЕГОРОВА, Кӳкеç

Александр ИВАНОВ,
Информаци политикипе массăллă коммуникацисен министрĕ:

– Массăллă информаци хатĕрĕсем влаçпа халăха çыхăнтаракан тĕп шăнăр пулса тăраççĕ. Çынсен ыйтăвĕсене йышăнассине хастартарах йĕркелемелле. Кашни лару-тăрăва тĕплĕ тишкермелле, тавлашăвăн кашни енне итлемелле. Уçсăнлăх тата профессионаллăх кăна вулакан шанăçне кĕме пулăшаççĕ.

ВЫРĂНТИ ХĂЙ ТЫТĂМЛĂХ ОРГАНĔСЕНЕ АТАЛАНТАРАССИПЕ ĔÇЛЕКЕН КАНАШ ЛАРĂВĔН ПĔТĔМЛЕТĔВĔСЕМ Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн черетлĕ ларăвĕнче çӳтсе явнă тĕп тема пулса тăнă. Унта регионри влаç органĕсен умне федераци шайĕнче лартнă тĕллевсене пурнăçланине те çӳтсе явнă. 2018-2022-мĕш çулсенче федераци хыснинчен РФ регионĕсене патшалăх программисене пурнăçа кĕртме субсиди мелĕпе уйăрмалли укçа виçине 2017 çултинчен кая мар пăхса хăварĕç. Раççей Президенчĕ Владимир Путин кăçалхи август уйăхĕн 5-мĕшĕнче канашăн Кировра иртнĕ ларăвĕнче çакăн пирки шантарнă. Çак ыйту патне таврăнса тунтикун Чăваш Ен Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев приоритетлă проектсене пурнăçлама республика хыснинче 2018-2020 çулсем валли укçа-тенкĕ уйăрса хăвармаллине палăртнă. Кăçал кăна вĕсене пурнăçа кĕртме 95 млн тенкĕ уйăрнă. ■

СЕНТЯБРĔН 8-9-МĔШĔСЕНЧЕ 2002-2003 ÇУЛТА ÇУРАЛНĂ АРÇЫН АЧАСЕН ТАТА ХĔРАЧАСЕН хушшинче ирĕклĕ кĕрешӳпЧăваш Республика первенствипе ăмăртусем иртнĕ. 44 кг таякансен хушшинче е олимп резервĕн училищинче вĕренекен Мария Каракчиева 1-мĕш вырăн йышăннă. Çак вĕрентӳ заведенийĕнчех ăс пухакан Егор Егоров 42 кг таякан арçын ачасен хушшинче ăмăртса пьедесталăн 1-мĕш картлашки çине тăма тивĕç пулнă. Ишлейри Диана Иванова вара 48 кг таякан хĕрачасен хушшинче 3-мĕш вырăн йышăннă. Апашри Даниил Павлов 63 кг таяканнисен хушшинче ăмăртса «кĕмĕлле» пулнă. Хăйсен виçисенче Тутаркассинчи Денис Николаев 1-мĕш, Валентин Сиротин – 2-мĕш, Артем Сиротин – 3-мĕш вырăнсене тивĕçнĕ. ■

УЯВ САЛАМĔ

Михаил ИГНАТЬЕВ,
Чăваш Республикин Пуçлăхĕ

Вăрман отраслĕн хисеплĕ ĕçченĕсем тата ветеранĕсем!

Сире професси уявĕпе саламлатăп!

Вăрмансем – пирĕн планетăн шанчăклă хӳтлĕхĕ, вĕсем экологи ырлăхĕшĕн тата халăх сывлăхĕшĕн питех те пысăк пĕлтерĕшлĕ. Чăваш Ен Правительстви тата вăрман отраслĕн специалисчĕсем вăрмансене – тивĕçлипе сыхласа упрас тĕлĕшпе ырми-канми тăрăшаççĕ.

Республикăра вăрман фондне сыхламалли, хӳтĕлемелли тата çĕнетсе пымалли тухăçлă хурал тытăмне туса хунă. Вăрман пушарĕсене асăрхаттармалли тата вĕсене вăхăтра тупса палăртмалли мерăсен комплексĕ пурнăçланать, вут хыпса илнĕ вырăна маларах тупса палăртмалли, ун çинчен пĕлтермелли тата ăна пĕтермелли тытăм та лайăх аталанать.

Симĕс пуянлăха çĕнĕрен лартса ӳстересси, вăрман хуçалăхĕнче наукăпа тĕпчев ĕçĕсем туса ирттересси кирлĕ шайра пулса пырать. Çут çанталăк территорийĕсене упраса хăварас тĕлĕшпе чăнахах та нумай тунă. Çакă пысăк пĕлтерĕшлĕ тата явапллă ĕç, ăна Чăваш Енĕн вăрман отраслĕн ĕçченĕсем чыслăн пурнăçласа пыраççĕ.

Регионта пурăнакан çынсем йывăç-тĕм лартас тата вăрмансене çӳп-çапран, хăрăк йывăçсенчен тасатас тĕллевпе йĕркелесе ирттерекен акцисене сахал мар хастар хутшăнаççĕ.

Чăваш Енĕн вăрман пуянлăхне типтерлĕн сыхласа упракан, экологи хăрушсăрлăхне ӳстерес ĕçе курăмлă тӳпе хывакан кашни çыннах чунтан тав тăватăп.

Сире пур кăмăлтан çирĕп сывлăх, ырлăхпа телей, пултарулла мĕнпур пуçарурах çитĕнӳсем сунатăп!

● СУЙЛАВ - 2017

Депутатсен йышĕ хушăнчĕ

Тунтикун райадминистрацинче иртнĕ планеркăра Шупашкар район территори суйлав комиссийĕн председателĕн Зоя Маслова Пĕрлехи сасăлав кунĕн малтанхи пĕтĕмлетĕвĕсемпе паллаштарнă. Централлă 9-мĕш суйлав округĕнче Петр Анатольевич Горбуновшăн (Раççей пенсионерĕсен партийĕнчен) 62 çын, Юрий Геннадьевич Леонтьевшăн («Справедливая Россия» партирен) – 29 çын, Юрий Владимирович Михайловшăн («Единая Россия» партирен) – 378 çын, Наталья Григорьевна Павловашăн (хăйĕн кандидатне хăех тăратнă) – 16 çын, Николай Витальевич Сорокиншăн (Коммунистсен партийĕнчен) – 377 çын сасăланă.

Чурачăкри 3-мĕш суйлав округĕнче район депутачĕсен Депутатсен пухăвĕн депутачĕ пуласшăн 4 çын кĕрешнĕ. Пуринчен нумай сасă – 761 – пухса Сергей Валентинович Романов («Единая Россия» партирен) мала тухнă. Алексей Витальевич Беловшăн (Коммунистсен партийĕ) 141 суйлавçă хăйсен сассине панă, Андрей Александрович Федотовшăн (ЛДПР-Либерал-демократи партийĕ) – 11-ĕн, Луиза Васильевна Шогулинăшăн («Справедливая Россия» парти) – 171-ĕн сасăланă.

Суйлав кăтартăвĕсемпе, Шупашкар районĕн Депутатсен пухăвĕн депутатсен йышне Юрий Михайлов тата Сергей Романов кĕнĕ. ■

Тыр-пул пӳлмене кĕрет

Хуçалăхсем çĕр улми пуçтарма пулăшакансене кĕтеççĕ

• ЯЛ ХУÇАЛĂХĔ

Ял хуçалăх ĕçченĕсем тар кăларса вăй хураççĕ – тыр-пул пухса кĕртессипе пĕрлех выльăх апачĕ хатĕрлессишĕн, кĕрхисене акса хăварассишĕн тимлеççĕ. Кĕркунне чăх-чĕпе шутлама кăна мар, акса-лартса илнĕ тыр-пулпа пахча çимĕçе пухса кĕртме те вăхăт.

Пур ĕçе те – вăхăтра

Вырма ĕçĕсене Чăваш Ен Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев та тĕрĕслесех тăрать. Ял хуçалăхĕнчи лару-тăрăва Чăваш Республикин ял хуçалăх министрĕ Сергей Артамонов тунтикун ирхине райадминистраци пуçлăхĕсемпе ирттернĕ канашлура та тишкернĕ. Сентябрĕн 13-мĕшĕ тĕлне республикăри хуçалăхсенче тыраллă тата пăрçаллă культурăсене 204,5 пин га çулнă, ку вăл палăртнинчен – 75,5%. 555 пин т тырă тĕшĕлесе кĕртнĕ. Гектартан тухакан вăтам тухăç 27,2 ц танлашать. Çак кунсенче уй-хире пурĕ 246 комбайн тухнă.

Хальлĕхе 1265 га çинче «иккĕмĕш çăкăра» 27 пин т пухса кĕртнĕ. Вăтам тухăçлăх – 213,7 ц. Ытти пахча çимĕçе 461 га çинче пуçтарнă, пĕтĕмĕшле 5,9 пин т. 34,5 га хăмла татнă.

Кĕрхисене вăхăтра акса хăварни пĕлтерĕшлĕ. Палăртнă тăрăх, кăçал республикăра 105 пин га кĕрхи культурăсем йышăнмалла. Хальлĕхе çуррине яхăн акнă. Сергей Артамонов çанталăка пула кĕрхисене акас ĕç начартарах пынине, палăртнă плансене пурнăçламаллине калană.

Республикăринчен кая мар

Райони лару-тăру еплерех-ха? Сентябрĕн 13-мĕшĕ тĕлне райони ял хуçалăх предприятийĕсемпе фермер хуçалăхĕсем 9842 га çинче 27026 т тырă вырса кĕнĕ, ку вăл палăртнинчен – 71,1%. Çĕр ĕçченĕсен тăрăшулăхĕ кăтартусене республикăрисемпе çывăхлатма май панă. Гектартан илекен вăтам тухăç – 27,5 ц. Чи пысăк тухăçпа савăнтаракан культура – тритикале, «Агрофирма «Ольдеевская» ЗАО-ра ăна пĕр гектартан 43,7 ц таранах пухса кĕртнĕ. Асăннă хуçалăхри ытти тĕш тырă та начар мар, вăтам тухăçлăх кунта – 37,7 ц. Вырма ĕçĕсене вĕçленисен йышĕнче – «Агрофирма «Средняя Волга» ОАО (220 га), «Агрофирма «Ольдеевская» ЗАО (491 га), «Агрофирма «Туруновская» ООО (22 га), «Агарикус» ООО (768 га), Агард ООО (420 га). Тыраллă тата пăрçаллă культурăсен чи пысăк лаптăкĕсем «Приволжское» АО-н (пĕтĕмĕшле 1731 га) – 1014 га çинче вырнă, «Чурачикское» ОАО (1608 га) – 1184 га, «Атлашевский» СХК ЗАО (1556 га) – 1176 га, Ленин ячĕллĕ СХПК-колхоз (1513 га) – 911 га. Çак кунсенче уй-хирте 36 комбайн ĕçленĕ.

Вăй хурсан – кĕркунне мул пухан

ШУТА ИЛМЕ
Раççей ял хуçалăх министерствин кăтартăвĕсемпе, çĕршывра 107,7 млн т тыр-пул пухса кĕртнĕ.

Редакци архивĕнчи сăн ӳкерчĕксем

Выраççĕ, акаççĕ, çум курăка хирĕç кĕрешеççĕ

«Прогресс» ЗАО ертӳçи Василий Яковлев пĕлтернĕ тăрăх, ĕнер çумăр йĕпетсе каяс умĕн уй-хире 5 комбайн тухнă. Ирхи 9 сехетре вырма пуçланăскерсем 20 т тĕш тырă çапса ĕлкĕрнĕ, çанталăк пăсăлнăран хăйсен ĕçне чарса лартма тивнĕ. «Уй-хиртен тырă 28% нӳрĕклĕхпе кĕчĕ. Тĕш тырра тасатассипе Янăш тата Мамăш токĕсем çинче 2 бригада вăй хурать. Пысăк хăватлă сушилкăпа типĕтетпĕр, нӳрĕк виçи 14% таран çитсен кăна тырра упрама складсене хуратпăр. Çак вăхăтрах кĕрхисене акма тухрăмăр. Уй-хирте 6 тата 9 метр сарлакăшлă тырă акмалли агрегатсем ĕçлеççĕ. Тыр-пул пухса илнĕ çĕр лаптăкĕсенчи çум курăка пĕтерес тĕллевпе гербицит сапатпăр», – хуçалăхри ĕçсемпе паллаштарчĕ ертӳçĕ.

Районта кĕрхисене акассине палăртнă плана тултарма тĕллевленĕ. Паянхи куна кĕрхи культурăсене акма 4450 га хатĕрленĕ, 2595 га çине валлăх вăрăнтарнă. 2155 га кĕрхи тулă, 400 га ыраш йышăннă.

Çĕр улми ани кĕтет

Паян тыр-пул çитĕнтерекенсемшĕн кăна мар, пахча çимĕç ӳстерекенсемшĕн те хĕрӳ вăхăт. «Иккĕмĕш çăкăр» ӳстерекен райони пысăк хуçалăхсем – «Элис» тата З.П. Плотникова фермер хуçалăхĕсем. Çумăрлă çанталăк пахча çимĕç пуçтаракансен умне те чăрмав кăларса тăратать. Паянхи куна 100 га çĕр улми лаптăкĕнчен 25-шне кăна пухса кĕртме ĕлкĕрнĕ. Хуçалăхсем пулăшу кӳрес текенсене хапăл тусах йышăнаççĕ.

■ **АННА ФИЛИППОВА**

ЦИФРĂСЕМПЕ ФАКТСЕМ

Шупашкар районĕнче сентябрĕн 7-мĕшĕ тĕлне

3981

çын

грипран вакцинаци тунă, çав шутра 482 ача тата 3499 çитĕннĕ çын.

2017 ÇУЛХИ АВГУСТ УЙĂХĔНЧЕ РЕСПУБЛИКĂРА 38 çынăнне (пĕлтĕрхи çак тапхăрта – 17) ВИЧ-инфекци тупса палăртнă. Вĕсенчен 68,5% – арçынсем. Регистрацилеме пуçланăранпа регионта пурĕ 2497 ВИЧ-инфекциллĕ çын пулни паллă. Август уйăхĕнче Шупашкар районĕнче пурăнакан пĕр хĕрарăмăнне ВИЧ–инфекци тупнă. ■

ШУПАШКАР РАЙОНĔНЧЕ КĂÇАЛХИ 8 УЙĂХРА 8147 тăваткал метр пурăнмалли çурт-йĕре хута янă, çав шутра – 6403 тăваткал метр – уйрăм çынсен çурт-йĕрĕ. ■

РОСТЕНДЕР САЙТРА ЛАПСАР ЯЛ ТĂРĂХĔНЧИ Карачура ялĕнче ФАПа хăпартма тендер вырнаçтарни çинчен пĕлтернĕ. Контрактăн пуçламăш хакĕ 7 116 843 тенкĕпе танлашать. Заявкăсене сентябрĕн 28-мĕшĕччен йышăнаççĕ. Çĕнĕ зданире пĕтĕмĕшле практика тухтăрĕ, икĕ медсестра тата стоматолог ĕçлемелле. ФАП сывлăха çирĕплетме 1300 çынна йышăнма хатĕр пулĕ. ■

ШУПАШКАР РАЙОНĔНЧИ ХУÇАЛĂХСЕНЧЕ 6770 тонна утă хатĕрленĕ, сенаж – 30980 тонна. ■

● РЕСПУБЛИКĂРА

«ЧУВАШУПРДОР» КУ, МУНИЦИПАЛИТЕТСЕН АДМИНИСТРАЦИЙĔСЕН КĂТАРТĂВĔСЕМПЕ, сентябрĕн 13-мĕшĕ тĕлне республикăра 174 км ытларах автомобиль çулĕсене (федераци сечĕсене шута илмесĕр) юсанă. Регион сетĕнче 20 км яхăн тăршшĕ 6 çул çинче юсав ĕçĕсене вĕçленĕ, вырăнти сетьсенче – 97 км яхăн тăршшĕ 121 çул çинче. Паянхи куна 25 км яхăн автомобиль çулĕсене сарнă.

Аса илтерер, кăçал республикăна çулсем сарма тата юсама нихăçанхинчен те нумайрах укçа-тенкĕ – 5 млрд тенкĕ ытла – уйăрнă. Транспорт министерстви ĕçсене çирĕп контрольлесе тăрать. ■

● 2017 - РАÇÇЕЙРЕ ЭКОЛОГИ ÇУЛТАЛĂКĔ

ПĔТĔМ ÇĔРШЫВРИ «СИМĔС РАÇÇЕЙ» ЭКОЛОГИ СУББОТНИКĔН ШАЙĔНЧЕ ÇАК ЭРНЕРЕ Атайкасси ял тăрăхĕнчи клубсен тата

библиотека ĕçченĕсем чарăну павильонĕсем тата Атайкассинчи суту-илӳ центрĕ çумĕнчи территорие çӳп-çапран тасатнă. Кану кунĕсем хыççăн кунта кĕленче, тĕрлĕ хут йăванса выртнине вĕсем лăпкăн сăнайман. ■

ЧĂРĂШКАССИНЧИ ПУЛТАРУЛĂХ ÇУРТĔНЧЕ СЕНТЯБРĔН 9-МĔШĔНЧЕ «Çӳп-çапран мода» конкурс иртнĕ. Сакăр хĕрача хăйĕн дизайнер ăсталăхне кăтартнă. Экологи темине тĕпе хурса чиперккесем пластикрен, пленкăран тата ытти çӳп-çапран кĕпесем çĕленĕ. Жюри членĕсем кашни хĕрачан тумĕ хăйнеевĕрлĕ хӳхĕм тата куçа илĕртнине кура чи лайăххине палăртайман. Конкурса хутшăнакансем пурте дипломсене тивĕçнĕ, тортпа сăйланнă. ■

РАЙОНТИ ТĔП БИБЛИОТЕКА ИРТТЕРНĔ «ШУПАШКАР РАЙОНĔНЧИ ЭКО-ТĔЛĔНТЕРМĔШ» КОНКУРСĂН ПĔТĔМЛЕТĔВĔСЕМ ПАЛЛĂ. Унта хутшăнакансен хăйсем пурăнакан ял-сала, вăрман, юханшыв, тăван тавралăх илемне сăн ӳкерчĕк, ӳкерчĕк, литература хайлавĕ, хăйсем аллипе ăсталанă япаласем урлă кăтартмалла пулнă. «Сăн ӳкерчĕксем» номинацире ĕç уйрăмах нумай тăратнă. Иккасси шкулĕнче вĕренекенсем, Чăрăшкасси, Çырмапуç, Кăшавăш, Ишек ял тăрăхĕсенче пурăнакансем конкурса хастар хутшăннă. Жюри членĕсем конкурс çĕнтерӳçисене палăртнă. Кӳкеçре пурăнакан О.П. Владимирова хĕллехи икĕ хĕвеле ӳкерсе илме пултарнă, Шорчекассинчи А. Сидорова Йăршу шывĕ çинчи чул тĕлĕнтермĕше, ăна çынсем «крокодил» теççĕ, сăн ӳкернĕ, Ишекри Е.И. Григорьева, Анаткас Тăрăн ялĕнчи К.И. Викторова тăван енри илеме кăтартнă. ■

Çанталăк сивĕтет – халăх ăшă кĕтет...

Анчах коммуналлă пулăшушăн пурте тӳлеççĕ-и?

• ÇИВĔЧ ЫЙТУ

Çанталăк кĕр енне кусçрĕ. Сивĕтсе пынăçемĕн хутса ăшăтмалли тапхăра хатĕрленес ыйту çивĕчленет.

Тунтикун ăна Чăваш Ен Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев ертсе пынипе иртнĕ планеркăра та сӳтсе явнă. Республикăри лару-тăрупа строительство, архитектура тата коммуналлă хуçалăх министрĕ Владимир Михайлов паллаштарнă. Вăл паянхи кун вырăнти хăйтытăмлăх органĕсем 2017-2018 çулсенчи кĕркуннехихĕллехи тапхăрта коммуналлă хуçалăхсем çирĕппĕн ĕçлесе пыччăр тесе норматривлă актсем йышăннине, çурт-йĕр, коммуналлă хуçалăх тата социаллă сфера объекчĕсем хутмаллиăшăтмалли тапхăра хатĕрленнине хаклакан комиссисем йĕркеленине палăртнă. Министр хăйĕн докладĕнче муниципалитетсенчи лару-тăрăва та тимлĕх уйăрнă – эрне пуçламăшĕнче тăватă район кăна хутса ăшăтмалли тапхăра пĕтĕмĕшле хатĕр пулнă, тепĕр 11-шĕнче ĕçсене вĕçлесе пыни паллă.

Кӳкеç поселок администрацийĕ, управляющи компанисем хĕле кĕтсе илме хатĕр-и – çак ыйтăва ытларикун райадминистраци пуçлăхĕн тивĕçĕсене пурнăçлакан Владимир Димитриев ертсе пыракан канашлура сӳтсе яврĕç. Райадминистрацин коммуналлă хуçалăх пайĕн ертӳçи Геннадий Ефимов вырăнти лару-тăрупа паллаштарнă май поселокри «Первомайская» урамри 20-мĕш çурт пирки асăнса хăварчĕ. Унта управляющи компани çук, пӳлĕмсен харпăрçисем ТСЖ йĕркелесси çинчен те шухăшламаççĕ. Çакна Кӳкеç ял тăрăх пуçлăхĕ Владимир Вершинин та çирĕплетет. «Çуртра пурăнакансенчен чылайăшĕ коммуналлă пулăшушăн та тӳлесшĕн мар, çав вăхăтрах авари сиксе тухас пулсан ял тăрăх администрацинчен пулăшу ыйтаççĕ. Пĕлтĕр вырăнти администраци бюджечĕн укçи-тенкипе çурт тăррине çĕнетрĕмĕр», – пĕлтерчĕ пуçлăх. «Жилкомцентр» ООО управляющи компани ертӳçи Лия Александрова пӳлĕмсенче пулса курнине, хăшĕ-пĕри закона пăхăнмасăр душ кабинисем вырнаçтарнине палăртрĕ. «13 тăваткал метрлă пӳлĕмре те душ кĕмелли кабина вырнаçтарма пултарнă вĕт, çав вăхăтрах вентиляци пăрăхĕсем çук», – тет вăл пăшăрханса. Харпăрçăсем хăйсем ирĕкĕпе, тивĕçлĕ органсене пĕлтермесĕр пӳлĕмĕсенче улшăнусем кĕртсе ыттисен сывлăхĕпе пурнăçĕшĕн хăрушлăх кăларса тăратни пирки шухăшлаççĕ-ши? Шупашкарти Петров урамĕнчи 9-мĕш çуртра пурăнакансен хăйсен килĕсене пăрахса хăварсах тарма лекнине те ас тăвать-тĕр вулакан.

Владимир Димитриев асăннă çуртпа çыхăннă ыйтусене, ТСЖ йĕркелес, председатель суйлассине çитес вăхăтрах татса пама хушрĕ.

Редакци архивĕнчи сăн ӳкерчĕк

Ăшăшăн пурин те вăхăтра тӳлемелле

ШУТА ИЛМЕ

Район çыннисен управляющи компанисен умĕнчи парăм 21,5 млн тенкĕпе танлашать.

Ял тăрăх пуçлăхĕ пӳлĕмсен хуçисене пухса ыйтусене сӳтсе явма шантарчĕ.

Канашлура «Теплоэнергосети» ООО ертӳçи Николай Елагин çынсен коммуналлă пулăшушăн тӳлемелли парăмĕсем çинчен сăмах хускатрĕ, полици сотрудникĕсене тата МИХ ĕçченĕсене явăçтарса рейдсем йĕркелеме сĕнчĕ.

Хаçат пичете каяс умĕн Геннадий Ефимовпа тепĕр хут çыхăнтăмăр. Вăл Кӳкеç поселокĕнчи пурăнмалли çуртсемпе социаллă сфера объекчĕсем хутса ăшăтмалли тапхăра тĕппипех хатĕррине пĕлтерчĕ. Çанталăк 5 кун 8 градус ăшă е унран та аяларах тăрас пулсан çурта – хваттер хуçисен парăмсем çук пулсан – ăшă иртерех те пама пултараççĕ. Чи малтан ача сачĕсене, шкулсене тата сиплев учрежденийĕсене çитермелле ăна. Поселокри çуртсене вара, яланхи пекех, ăшăпа октябрь пуçламăшĕнчен тивĕçтерме тытăнма тĕллев лартнă – çапла пĕлтерчĕ райадминистрацин коммуналлă хуçалăх пайĕн пуçлăхĕ.

■ **ДЕОМИД ВАСИЛЬЕВ**

● ХЫПАР-ХĂНАР

ПАЛЛАКАНСЕН 6-МĔШ КЛАСА КАЯКАН ХĔРĔ ÇУЛЛАХИ КАНИКУЛ ВĂХĂТĔНЧЕ ХУЛА ТУЛАШĔНЧИ «САЛЮТ» ЛАГЕРЬТЕ КАННИ ПИРКИ ХĂПАРТЛАНСАХ КАЛАСА ПАНИ ХĂЛХАНА КĔЧĔ. «Çав тери килĕшрĕ, юлташсем нумай тупрăм. Кашни кунах мĕн те пулин çĕнни, тĕрлĕ конкурс, вăйă-кулă, каçхине – дискотека! Çĕнĕ юлташсемпе çыхăну татмастпăр, социаллă сетьсенче хутшăнатпăр. Килес çул та каяс кăмăл пур», – хавхалансах чĕвĕлтетрĕ вăл. Ачасемпе çамрăксем çуллахи каникулта вăхăта усăллă ирттерччĕр тесе район бюджетĕнчен те сахал мар укçа-тенкĕ уйăрнă. Шăпах çакăн пирки райадминистрацин вĕрентӳ пайĕн пуçлăхĕ Борис Романов тунтикун иртнĕ планеркăра каласа пачĕ.

2016 çулта ачасемпе çамрăксен сывлăхне çирĕплетме тата канăвне йĕркелеме район бюджетĕнчен 5 620 пин тенкĕ уйăрнă пулсан, кăçал çак кăтарту тата пысăкрах. 2017 çулта шкул çумĕнчи тата хула тулашĕнчи кану лагерĕсенче 2245 ача сывлăха çирĕплетнĕ тата каннă, çакăн валли 7800 пин тенкĕ тăкакланă. Хула тулашĕнчи лагерьсенче канма районта пурăнакан ачасене 363 путевка тивĕçнĕ. Халăха социаллă пулăшу паракан центр урлă шкул çумĕнчи лагерьсенче канма 70 путевка тата хула тулашĕнчи лагерьсенче сывлăха çирĕплетме 111 путевка уйăрнă. Борис Романов пĕлтернĕ тăрăх, кăçал пĕлтĕрхипе танлаштарсан ачасен çуллахи канăвне йĕркелеме укçа-тенкĕ нумайрах уйăрнипе лагерьсенче канакансен йышĕ те ӳснĕ. ■

www.tavanen.ru Сентябрь 15 - 21, 2017 Тăван Ен № 36 (10589-10590)

Пурнăç çулĕпе çума-çумăн

• АСЛĂ ĂРУ

Кашни çемьен хăйĕн шăпи. Пурнăç йĕркелесе ĕмĕр ирттересси уй урлă каçасси мар. Сăмахăм Вăрманкас Тăрăн ялĕнчи 50 çул ытла пĕрле пурăнакан Ефимовсем çинчен.

Çемье пусĕ Геннадий Ефимович Тăрăн шкулне вĕренсе пĕтерсен Ишеке çул тытать, вăтам пĕлӳ илет. Спортпа туслă, хут купăса алăран ямасăр юрă-кĕвĕ калакан каччă клубра пĕр çулталăк ĕçлет. Салтака кайма ят тухать, Геннадий инçетри Чита хулинче виçĕ çул связист пулать. Хĕлĕн-çĕвĕн ĕçре пиçĕхни салтакра та пулăшу кӳнĕ, ахальтен мар ултă метр çурă çӳллĕш юпа тăррине тăхăр çеккунтра хăпарнă вăл.

1960 çулта тăван яла таврăнсан колхозра вăй хума тытăнать, ферма заведующийĕнче тимлет, клуб ертӳçин тилхепине те алла тытать çамрăк. Хастарлăхне кура ăна Шупашкара ял хуçалăх енĕпе çулталăклăха вĕренме яраççĕ. Мал ĕмĕтлĕскер тĕп хуларан таврăнсан Вăрнарти ял хуçалăх техникумĕнче ăс пухать. Геннадий Ефимович агроном, бухгалтер-плановик, диспетчер пулса вăй хурать, бригадирта та тимлет. Пĕр ĕçрен те аякра пăрăнманскер бригадăри ĕçченсемпе (ытларах хĕрарăмсемпе) çирĕм çула яхăн, мĕн тивĕçлĕ канăва тухиччен тăрăшать. «Наряд хупма пĕлетчĕ, михĕ çыхса салтнине те шута хуратчĕ. Тырăпулă пуçтарса кĕртнĕ вăхăтра ĕçе вĕçлес тĕллевпе тĕттĕмлениччченех уй-хирте тăрăшнă, рабочисене тепĕр кунне канма ирĕк паратчĕ. Шӳтлеме те пултарать, çирĕп те ыйтать», – аса илеççĕ унпа пĕрле ĕçленĕ çынсем.

Хастар яш çемье çавăрма Анаткас хĕрне Зиновия Петровнăна суйласа илнĕ. Мăшăрĕ ĕмĕр тăршшĕпех сывлăх хуралĕнче чирлисене сипленĕ, хăйĕн тивĕçĕсене пурнăçлама санитаркăран пуçланă. Тирпейлĕхне тата ĕçченлĕхне, кăмăл-сипетне кура çамрăк хĕре малалла вĕренме сĕнеççĕ. Хĕр килĕшет, çапла тĕп хулара икĕ çул пĕлӳ пухать. Çав вăхăтра ача-пăча больницинче ĕçлет. Маттурскерне вĕренсе пĕтеричченех медсестрана куçараççĕ. Тăван тăрăха акушерка, заведующи пулса ĕçлеме куçараççĕ. Кирек епле лару-тăрура та чирлĕ çынна вăхăтра пулăшу парасси уншăн тĕп вырăнта пулнă. Зиновия патне пулăшу ыйтма сĕм-çĕрле те, тул çутăличчен те пынă. Ефимовсем нихăçан та алăка питĕрсе тăратман.

Çемьене пĕрин хыççăн тепри çĕн кайăксем вĕçевĕçе килнĕ: Алик, Альбина, Андрей, Алексейпа Александра йĕкĕрешсем. Вĕсене ура çине тăратма пулăшакансем ват хунямăшĕпе хĕрĕ пулнă. Ывăлĕпе кинĕ паян кун та вĕсене ырă сăмахпа асăнаççĕ.

Зиновия Петровнăн канашĕсем ыйтупа пыракан пускилĕсемшĕн эмелрен те хаклăрах пулнă. Ватăпа ватă майлă, çамрăкпа çамрăк пулма тавçăрнă çав. Кинĕсемпе кĕрӳшне те ырласа кăна тăрать. Ефимовсен тĕпренчĕкĕсем те тахçанах пурнăçăн анлă çулĕ çине тăнă, тивĕçлĕ профессие суйласа илнĕ. Харпăр хăй вырăнне тупса, çемье çавăрса ватăсене ултă мăнук парнеленĕ. Шел те, аслă ывăлĕн пурнăçĕ ытла та кĕске пулчĕ, ача чухне сарăмсăр таталчĕ. Ыттисем ашшĕ пекех салтака юрăхлă пулчĕç, çĕршыв умĕнчи парăма чыслăн пурнăçларĕç.

55 çула яхăн пĕрле утакан мăшăр картиш тулли выльăх-чĕрлĕх, чăх-чĕп усрать, пыл хурчĕсем тытать, кĕнеке-журнал вулать, район хаçатне те çулсерен çырăнса илет, вăхăт таппипе тан утать. Килĕштерсе пурăнаççĕ Ефимовсем, саккăрмĕш теçеткене çывхаракансерсем тату пурнăçра пĕр-пĕрне итлеме, упрама, хута кĕме пĕлмеллине лайăх ăнланаççĕ.

АНТОНИНА ЕФИМОВА,
ВĂРМАНКАС ТĂРĂН

ÇАМРĂК ĂРУПА – ТАЧĂ ÇЫХĂНУРА

• ПАТРИОТИЗМ

Тăван çĕршывăн Аслă вăрçине вăй питти яшсем кăна мар, çулланнисем те самаях хутшăннă.

Сăмах май, манăн атте те, граждан вăрçинче пулнăскер, 1942 çулта тепĕр хут çапăçу хирне кĕрет, пулеметчик пулса çапăçать. Çĕнтерĕве Берлинта кĕтсе илет вăл. Вăрçă суранĕсене пула 60 çула кайсан пирĕнтен ĕмĕрлĕхех уйрăлса кайрĕ.

Вăрçă вăхăтĕнчи тата хыççăнхи çулсенче колхозсем хĕрарăмсемпе ачасем çинче кăна тытăнса тăнă. Çиме, тăхăнса çӳреме çукран шкула çӳрекен ачасене 1-2 çĕр улми, хăш чухне вĕсем те пулман, чиксе панипех çырлахнă. Çапах та чăтнă. Çăпата сырса 6-мĕш класс таран Ишек шкулне çӳрени халĕ те куç умĕнче. Эпир, Чăрăшкасси ял тăрăхне кĕрекен ветерансен ушкăнĕ, час-часах Чăрăшкассинчи Леонид Пучков ячĕпе хисепленсе тăракан шкул ачисемпе тĕл пулусем ирттеретпĕр. Çак çутă пурнăçшăн çĕршыв 26 млн çынна çухатнă. Тăшмана çĕнтерес тĕллевпе мирлĕ халăх укçи-тенкине те, çипуçне те, апат-çимĕçне те пĕтĕмпех фронта панă. Вăй питти çамрăксемпе ачасем окопсем чавнă, выçăллă-тутăллă, халран кайиччченех вăй хунă. Пĕтĕм йывăрлăха пăхмасăр халăх çĕнтерĕве çывхартассишĕн ырми-канми тăрăшнине çитĕнекен ăрăвăн манăçа кăларма юрамасть. Вĕсене аттесен, асаттесен паттăрлăхĕ çинчен аса илтерсех тăратпăр эпир, ветерансен канашĕн членĕсем.

ВАЛЕНТИН СИНЕЛЬНИКОВ,
ЧĂРĂШКАССИ

КОНКУРС

Тепĕр чухне пахча çимĕç е улма-çырла тĕрлĕ япалана, чĕр чуна е çынна аса илтереççĕ. Сăмахран, пĕкĕ евĕр мăн хăяр, пĕр-пĕрне ыталаса илнĕ е тата пĕр-пĕр сас паллине аса илтерекен кишĕр, чĕрене сăнлакан çĕр улми – çаксем пурте пирĕн пахчара ӳсеççĕ.

Эреш-мерешлĕ пахча çимĕç сирĕн куç тĕлне лексен ăна сăн ӳкерсе редакцие ярса пама пултаратăр. Тĕлĕнмелле формăллă çимĕçсен сăн ӳкерчĕкĕсене хаçат страницинче вырнаçтарăпăр.

Е. Григорьева сăн ӳкерчĕкĕсем, Ишек

• ШУПАШКАР РАЙОННЕ – 90 ÇУЛ

Сăн ӳкерчĕке 1958-59 çулсенче тунă. Шăпах çав вăхăтра Кӳкеçри «Советская» урамра çăкасем лартнă, пĕрремĕш йывăç тротуарсем тунă.

• ОБРАЗОВАНИЕ

Для тех, кто не сдал

С 26 мая по 29 июня 2017 года в 9-х классах проходила государственная итоговая аттестация, в которой по республике участвовали более 11,2 тысячи выпускников. По итогам ГИА 1,82% девятиклассников не справились с заданиями по русскому языку, 12,48% – по математике.

В связи с этим напоминаем, что учащиеся, не сдавшие экзамены в основной срок, повторно получившие неудовлетворительную оценку при сдаче в резервные дни, а также удаленные с экзаменов, не явившиеся, имели право повторно пройти ГИА в дополнительные сроки: 5 сентября – русский язык; 8 сентября – математика; 11 сентября – литература, история, биология, физика; 13 сентября – обществознание, химия, информатика и ИКТ, география; 15 сентября – иностранные языки, чувашский язык; резервные дни: 18 сентября – русский язык; 19 сентября – география, история, биология, физика; 20 сентября – математика; 21 сентября – информатика и ИКТ, обществознание, химия, литература; 22 сентября – иностранные языки, чувашский язык.

Минобразования Чувашии также информирует, что учащиеся, не прошедшие ГИА в основной срок, будут восстановлены в 9 классах на срок, необходимый для сдачи ГИА в сентябре.

• ДЕЛА МЕСТНЫЕ

Главный приз – баран

В деревне Новые Тренькасы отшумел большой праздник – День деревни. Отметить эту дату собрались все желающие, не равнодушные к месту, где они родились и выросли, также приглашенные гости.

Программу открыла инсценировка «Чăваш туйĕ», приуроченная к Году Отца и Матери в Чувашской Республике. Первые поздравления в адрес жителей населенного пункта прозвучали от главы Шинерпосинского сельского поселения Вячеслава Столярова.

Традиционно в Новых Тренькасах был объявлен конкурс на озеленение и благоустройство дворов и их территорий. Каждый многоквартирный дом организовал свою выставку. Рукодельницы и мастерицы украсили праздник своими осенними поделками, вышивками, изделиями из бисера. Самые активные жители были награждены почетными грамотами и призами, а победителей ждал главный приз – баран.

Почетной грамотой был награжден фольклорно-эстрадный коллектив «Хĕлхем», которому в 2017 году исполняется 30 лет. Жители деревень Новые Тренькасы и Типнеры организовали футбольный матч. Несмотря на ненастную погоду, настроение было отличное, запах шашлыка и шӳрпе разносился на всю округу.

«Жизнь коротка, талант гения вечен»

Фото Е. Дадюковой

• ДАТА

9 сентября 2017 года исполнилось 240 лет со дня рождения основоположника российского востоковедения Никиты Бичурина.

За день до юбилея Никиты Яковлевича Чувашия встретила гостей – ученых из Москвы, Республики Татарстан, Тюменской области других областей, деятелей образования и культуры, государственных и муниципальных служащих, краеведов, преподавателей, аспирантов и студентов. В рамках мероприятий, приуроченных к этой знаменательной дате, в ЧГПУ им. И.Я. Яковлева открылась Международная научно-практическая конференция «Межцивилизационный диалог в научном творчестве и общественной деятельности Иакинфа Бичурина». Директор Музея «Бичурин и современность» п. Кугеси Ирина Удалова выступила с докладом «Духовно-культурное наследие Никиты Бичурина в музейном пространстве Чувашии и чувашской диаспоры Российской Федерации».

С Пушкиным дружил

В продолжение встречи все участники переместились в поселок Кугеси для возложения цветов к памятнику ученого в Бичуринском саду. И.о. главы администрации Чебоксарского района Владимир Димитриев, приветствуя участников V Бичуринских чтений, отметил значимость вклада земляка в мировую науку и пожелал всем успехов в работе. В чтениях с докладами выступили библиотекари и учителя Чебоксарского района. Научный сотрудник Центра изучения культуры Китая ИДВ РАН, кандидат философских наук Алексей Ионов подарил Музею учебники для изучения китайского языка, а также новые книги института.

Библиотекарь отдела обслуживания Централизованной библиотечной системы Чебоксарского района Наталья Курникова подробно осветила тему «Друзья Никиты Бичурина». По ее словам, жизнь монаха Иакинфа была сложна и противоречива, увлекательна и трагична. Но пережить все тяготы и невзгоды ему помогали друзья, среди которых были Александр Пушкин, Василий Жуковский, Владимир Одоевский, Иван Крылов и другие. Самая яркая страница в творческой биографии Бичурина – знакомство и дружба с поэтом Александром Пушкиным. Он с искренней симпатией относился к великому поэту и в знак почитания дарил ему свои книги. Александр Сергеевич и Иакинф Бичурин много общались, спорили, полагая, что в споре рождается истина.

Учитель чувашского языка и литературы Кугесьского лицея Надежда Петрова выступила с сообщением «Малая родина Никиты Бичурина». Она наглядно рассказала о памятных местах, связанных с нашим земляком.

«Я видел Китай»

На следующий день в Центральном доме культуры п. Кугеси собрались участники конференции, учащиеся школ, работники культуры на торжественное мероприятие, приуроченное 240-летию со дня рождения Никиты Бичурина.

Заместитель главы администрации Чебоксарского района Сергей Ванюшкин остановился на основных моментах в деле увековечения имени нашего земляка на его малой родине и пожелал плодотворной работы участникам конференции.

Высокую научную оценку творчеству Никиты Бичурина дали сотрудники Центра изучения культуры Китая ИДВ РАН. Владимир Миронов остановился на том, что Никита Яковлевич при своей жизни не накапливал материальное богатство, а обогащался духовно сам, и духовное наследие оставил для сегодняшних ученых. Завершил он свое выступление фразой: «Жизнь коротка, талант гения вечен».

Много интересных и уникальных изданий восточной литературы подарили научные сотрудники Центра изучения культуры Китая ИДВ РАН в библиотеку Музея.

С приветственной речью от китайского народа выступил президент Ассоциации преподавателей китайского языка и китаеведов Сунь Сяовей. Он отметил важность дружбы между двумя странами.

Вершинная фигура нации

Односельчанин Никиты Бичурина, уроженец д. Типнеры, член попечительского совета Музея Валерий Борисов рассказал историю о поисках архивных материалов, доказывающих место рождения ученого. Благодаря семье Борисовых доказано точное место рождения и установлен памятный камень в д. Типнеры. В завершение выступления Валерий Гурьевич вручил грамоты и подарки победителям конкурсов, которые проводил Музей в целях привлечения внимания к богатому научному наследию выдающегося ученого. В конкурсе презентаций «Никита Бичурин – вершинная фигура нации» по теме «Н.Я. Бичурин: я видел Китай» III место занял ученик 11 класса Кугесьского лицея Александр Григорьев.

Далее участники выехали на малую родину Бичурина в д. Типнеры для возложения цветов, где их хлебом–солью встретил фольклорный коллектив «Шинер».

Затем делегация направилась в с. Бичурино Мариинско-Посадского района, где посетили места захоронения матери и дедушки Никиты Бичурина и ознакомились с экспозициями краеведческого музея.

ЯНА МАЙСКАЯ

В едином строю

• В ЭТОТ ДЕНЬ

Вчерашние танкисты

Вениамин Степанов родился 13 июля 1958 года в д. Чалымкасы Чебоксарского района. Получив среднее образование, в 1975 году он поступил в г. Куйбышев в училище по специальности «Фрезеровщик». После окончания учебного заведения вернулся на родину и устроился на завод.

Осенью 1976 года Вениамина Степанова призвали в ряды Советской Армии. Служил он в Германии. После распределения молодой человек попал в 1-й гвардейский танковый учебный полк возле г. Дрезден, где обучался на механика-водителя среднего танка Т-62. Военную присягу принял в г. Дрезден. После окончания полугодовой учебы он становится механиком-водителем танка 3 класса с присвоением звания «Ефрейтор».

После учебы Вениамина Михайловича направляют служить в гвардейский танковый полк, расположенный в 30 км от Дрездена в г. Кенигсбрюк. В то время командиром был гвардии подполковник Максимишин. Девизом показательного полка было: «В едином строю – к высотам мастерства». Экипажи танков стреляли метко, профессионально водили на ночных и подводных вождениях, преодолевали полосы препятствия. В течение 2-х лет они ходили в караулы, участвовали на танковых учениях на полигонах. За проявленный героизм во время Великой Отечественной войны 16 человек удостоены Героя Советского Союза.

Вениамину Степанову запомнился визит Первого секретаря ЦК Монголии, Председателя хурала МНР товарища Юмжагийна Цэдэнбала в начале мая 1977 года. В полк для встречи с ним прибыл главнокомандующий генерал армии Евгений Ивановский и начальник политического управления ГСВГ генерал-полковник Иван Медников. Высокие гости посетили музей воинской славы, затем состоялся митинг. Гости, пожелав личному составу полка успехов в боевой и политической подготовке, уехали под музыку оркестра.

Вениамин Степанов демобилизовался 19 октября 1978 года. После армии он работал в прессово-сварочном цехе ЧЗПТ фрезеровщиком. Женился и вырастил 2 дочерей, которые подарили ему 3 внуков. Ныне Вениамин Михайлович работает на Ишлейском заводе высоковольтной аппаратуры фрезеровщиком. В свободное время читает газеты и журналы, а также ведет общественно-политическую жизнь. В 2015 году его выбрали руководителем отделения Союза ветеранов ГСВГ по Чебоксарскому району. Сегодня Вениамин Михайлович ведет работу среди ветеранов района и проводит патриотические встречи с молодежью.

НИКОЛАЙ СМИРНОВ, АДЫЛЪЯЛ

• ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

Попурри из пяти песен

Делегация из Чувашской Республики, состоящая из 8 человек, посетила фестиваль «Дружба народов» в Нижнем Новгороде, посвященный 30-летию Всероссийского общества инвалидов.

В рамках фестиваля прошли спортивные соревнования среди инвалидов-колясочников, по шахматам, пауэрлифтингу, скандинавской ходьбе, дартсу и настольным играм, а также провели творческий конкурс.

В состав делегации вошли председатель первичной организации общества инвалидов при Синьял-Покровском сельском поселении, заведующая Пархикасинским сельским домом культуры Мария Иванова. Она представила Чувашию в творческом конкурсе вместе с председателем Красночетайской районной организации инвалидов Леонидом Аргандейкиным, который виртуозно аккомпанировал ей на гармошке. Мария Владимировна исполнила попурри пяти самых популярных чувашских песен.

«В следующем году наша чувашская общественная организация инвалидов также будет отмечать 30-летие, поэтому в районах пройдут спортивные и творческие конкурсы. Сейчас мы живем в предвкушении другого события – по линии Минкультуры Пархикасинскому дому культуры должны выделить средства на обновление занавеса, костюмов для творческих коллективов, на покупку ноутбука, музыкальных инструментов», – сообщила Мария Иванова.

Чтоб жила деревня

• ЛЮДИ ДЕЛА

Около года работает в Салабайкасинской библиотеке единственный в Чебоксарском районе мужчина-библиотекарь Вадим Волков.

Старое здание библиотеки

Ему досталось в наследство одно из самых старейших зданий библиотек муниципалитета. Будучи экономистом по образованию, а судя по всему и хорошим хозяйственником, Вадим Григорьевич смог текущим летом настолько преобразить здание изнутри так, что теперь сюда хотят приходить и молодые читатели.

При этом в разговоре Вадим Григорьевич ни словом не обмолвился о проведенном за счет собственных средств ремонте, отметив лишь, что его «немного отремонтировали». Он рассказал, что библиотеку посещают жители 5 деревень. «Есть среди читателей и пожилые, и школьники. Мне нравится здесь работать, тут спокойно», — добавил он.

Как рассказала директор Централизованной библиотечной системы Чебоксарского района Галина Тимофеева, сотрудник Салабайкасинской библиотеки установил новое пластиковое окно в деревянном здании, вместе с читателями провел косметический ремонт, покрасил стены и поклеил обои. Из старого, с виду очень невзрачного, здания он смог сделать настоящий культурный центр.

«Сейчас мы передали ему компьютер, вот-вот подключим в библиотеке Интернет. К слову, теперь он будет во всех библиотеках района, даже в Коракь-Чурачикской. Действительно, Вадим Григорьевич не имеет профильного образования, поэтому ему непросто влиться в библиотечный процесс, но мы приняли решение взять его на работу, поскольку понимаем, как важно для деревенских жителей это учреждение. До него работника там не было 2 месяца. А к примеру, в д. Большое Князь-Теняково библиотекаря не было 3 месяца, и мы увидели, что возле здания начали собираться люди, ведущие асоциальный образ жизни, оно стало местом некультурного времяпрепровождения, вот почему туда мы взяли на работу человека с непрофильным образованием. И не жалеем, поскольку и Вадим Григорьевич, и Марина Геннадьевна Егорова — настоящие энтузиасты. Она для своих читателей книги из п. Кугеси даже возит, а Волкову очень читатели помогают, значит, он полюбился народу», — отметила Галина Львовна.

ЕЛЕНА ГУБАНОВА

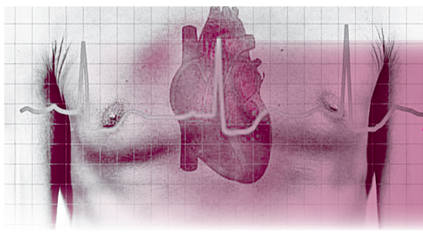

Будьте ЗДОРОВЫ!

Пиво – ступень к алкоголизму

• ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Бытует мнение, что пивного алкоголизма не существует. Пиво, как и любой алкогольный напиток, содержит этиловый спирт. Именно он и вызывает алкогольную зависимость. О вреде пива и опасности при его употреблении нам рассказала врач психиатр-нарколог Республиканского наркологического диспансера Кристина ЕРЕМЕЕВА.

– Говорят, что пивной алкоголизм опасен и вреден для здоровья, психики человека, как и алкогольная зависимость. Так ли это?

– Это действительно так. Пиво – это всего лишь первый шаг к порочному пути, который человек прокладывает к более крепкому спиртному. Оно особенно опасно за счет того, что человек даже не замечает, как начинает медленно спиваться. Обычно достаточно выпивать в день 1-2 бутылки пива, чтобы постепенно «заработать» пивной алкоголизм. Хорошо ощутимое чувство опьянения – это именно тот эффект, который «ценится» пивными алкоголиками больше всего.

– Что значит термин «баварское пивное сердце»?

– Этот термин ввел немецкий медик для людей, чьи сердца успели претерпеть изменения в результате употребления пива (утолщенные стенки, некрозы сердечной мышцы, расширенные полости сердца). Изменения в сердечной мышце вызывают-ся кобальтом, который в обилии присутствует в пиве в качестве стабилизатора пенообразования.

– По-разному ли действует пиво на мужской и женский организмы?

– У мужчин постепенно выработка тестостерона в организме будет снижаться под воздействием фитоэстрогенов – аналогов женских гормонов, которые содержатся в пиве. Это приводит к расширению таза у мужчин, увеличению груди, отложению жира по женскому типу, возникновению ожирения. Стоит отметить, что ожирение является следствием того, что пиво усиливает аппетит.

Женщина является более уязвимой к воздействию алкоголя, чем мужчина. У них регулярное употребление пива приводит еще к таким последствиям, как огрубение голоса, нарушение менструального цикла, возрастание риска возникновения рака.

– Каким же образом начать лечение пивного алкоголика?

– Пациент, как правило, не считает себя больным, ведь он «выпивает немного после работы с друзьями». Пивные алкоголики вообще отказываются признать свою проблему.

Необходимо помнить о том, что основная опасность пивного алкоголизма в том, что его достаточно трудно диагностировать на ранних стадиях. Часто он выявляется уже тогда, когда лечить его бывает сложнее.

– Куда обращаться за помощью?

– По вопросам лечения зависимости необходимо обращаться по месту жительства в наркологический кабинет при районных центральных больницах или в республиканский наркологический диспансер.

• НАРОДНЫЕ РЕЦЕПТЫ

Калина с медом

Калина с медом – самое лучшее лекарство и запас витаминов. Их можно заготовить на зиму.

Ягоды ошпарьте кипятком и протрите через дуршлаг или сито. Добавьте к калине мед в пропорции 1:1, перемешайте и оставьте в комнате на неделю.

Принимайте по 1 ст. ложке натощак – и **витаминный запас** на день обеспечен!

При болях в горле и хрипоте: 1 ст. ложку калины залейте 1 стаканом кипятка, укутайте и дайте настояться 2 часа.

Полоскайте горло 3 раза в день при ангине, а при хрипоте пейте по 1ст. ложке 3 раза в день.

При бронхите: Разомните 3 ст. ложки калины и смешайте с 3 ст. ложками меда. Залейте эту смесь 1 л кипяченой воды и варите 10 минут. Процедите и пейте, как теплый чай.

От кашля и воспаления легких

Не все знают, что существует мощное средство от кашля, которое можно приготовить в домашних условиях. К тому же оно содержит только натуральные ингредиенты.

Сложно поверить, но этот напиток обладает более высокими целебными свойствами, чем любой сироп от кашля в аптеке.

Для этого понадобится:

1 пакетик зеленого чая, сок половины лимона, 2 ч. ложки сырого меда, 1/2 ч. ложки только что потертого корня имбиря, 1/2 ч. ложки куркумы, 1/3 ч. ложки тимьяна.

Поместите чайный пакетик и травы в большую чашку с кипящей водой и дайте им провариться около 5 минут. Затем процедите смесь, добавьте мед, лимонный сок и наслаждайтесь напитком.

Чем заменить майонез?

Если вы не употребляете майонез, то его можно заменить на соус, который не уступит ему по вкусовым качествам, и он более полезен.

Ингредиенты: 3 ст. ложки оливкового масла, 1 ст. ложка лимонного сока или яблочного уксуса, 1 ч. ложка горчицы, 7 ст. ложек сметаны, соль и перец – по вкусу.

Для приготовления соуса смешиваем до однородной массы масло, лимонный сок, горчицу, соль, перец. Затем добавляем сметану и перемешиваем. Готовый соус подходит ко всем салатам, где требуется майонез. Его можно мазать на бутерброды.

ТОЛЬКО ФАКТЫ

С 7 ПО 13 СЕНТЯБРЯ В ЧЕБОКСАРСКОМ РАЙОНЕ

По данным районного отдела ЗАГС

РОДИЛОСЬ ДЕТЕЙ			УМЕРЛО ЧЕЛОВЕК				
мальчиков	4	8	мужчин	4	средний возраст	71	10
девочек	4		женщин	6	средний возраст	73	

ЗАКЛЮЧЕНО БРАКОВ 17 | СОВЕРШЕНО РАЗВОДОВ 6

ЯЗЫКОМ ЦИФР → Ежегодно более **2500** детей в Чувашии получают специализированную медицинскую помощь по травматологии и ортопедии.

В ЭТОТ ДЕНЬ

15 СЕНТЯБРЯ – ДЕНЬ СЕКРЕТАРЯ В РОССИИ. В 2005 году инициативная группа секретарей решила исправить эту несправедливость и предложила отмечать праздник в третью пятницу сентября.

17 СЕНТЯБРЯ – ДЕНЬ РАБОТНИКОВ ЛЕСА. В третье воскресенье сентября отмечается профессиональный праздник людей, которые своим благородным трудом приумножают лесные богатства.

19 СЕНТЯБРЯ – ДЕНЬ ОРУЖЕЙНИКА В РОССИИ. Праздник появился в России в 2010 году, благодаря самому известному оружейнику Михаилу Калашникову, создателю легендарного автомата АК-47.

21 СЕНТЯБРЯ – ДЕНЬ ВОИНСКОЙ СЛАВЫ РОССИИ. В 1380 году русские полки во главе с великим князем Дмитрием Донским одержали победу над ордынскими войсками в Куликовской битве.

• ВОПРОС-ОТВЕТ

Хочу поменять автомобиль

Как сохранить за собой номерные знаки при продаже?

П. ЯКОВЛЕВ, Кугеси

Андрей КОМАРОВ, юрист:

– Сделать это можно посредством перерегистрации транспортного средства. В этом случае автовладельцу выдают новые «жестянки», а старые забирают в ГИБДД на временное хранение.

Для начала вы отправляетесь в регистрационно-экзаменационный отдел ГИБДД с гражданским паспортом, документами на машину (ПТС, СТС) и страховым полисом. Записаться на прием можно через портал госуслуг.

В МРЭО нужно написать заявление о сохранении номеров, при этом обязательно проинформировать сотрудника о том, что перерегистрация производится в целях сохранения знаков.

Чтобы поменять номера, не обязательно предоставлять авто на осмотр, нужны только документы. Далее с оплаченной госпошлиной, документами и заявлением возвращаетесь в отделение, где вам выдадут новые номера. Сведения о них будут вписаны в ПТС, они-то и уйдут с машиной, когда ее продадите. Что касается старых номеров, они будут храниться в архиве в течение 180 дней. По истечении этого срока номера выдадут другому автовладельцу.

Сначала – анализы

Как часто необходимо проглистовать домашних животных, в частности, кошек и собак?

И. ПАТРИКЕЕВ, Чебоксары

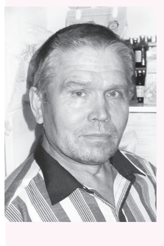

Алексей ХУНДИМИРОВ, ветеринар:

– Профилактическая дегельминтизация четвероногих питомцев желательна 3-4 раза в течение года. На сегодняшнее время на рынке ветеринарных лекарств есть огромный ассортимент антигельминтиков с разными методами применения (таблетки, суспензии, капли на холку). Для этого я рекомендую хозяину сдать кал животного на анализ, затем обратиться с ними к ветеринару. По выявленному типу глистов он назначит препарат, действующий на этот вид гельминтов.

• ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ

Психологи утверждают, что когда мы выбрасываем из квартиры хлам, избавляемся от проблем, разгружаем не только шкафы, но и голову, становимся позитивнее.

- **Убираясь в квартире, задавайте себе вопрос: «Если бы я переезжала на новую квартиру, взяла бы с собой эту вещь?». Если в воображаемом новом жилье места для нее не нашлось – выкидывайте безжалостно.**
- **Если вещь не понадобилась полгода, от нее пора избавиться (или отдать кому-нибудь).**
- **Вещь должна вызывать улыбку, позитив и приятные эмоции, а не раздумья на тему: «И самой не нужно, и выкинуть жалко».**

Спешите войти в историю!

• КОНКУРС

В рамках мероприятий, приуроченных к юбилею нашей газеты, редакция объявила творческий конкурс поделок «Я люблю «Тăван Ен».

Конкурс проводится с целью ознакомления жителей Чебоксарского района с историей газеты «Тăван Ен», популяризации истории, названия издания, как объекта культурного наследия района.

Работы могут быть представлены в виде поделок из различного материала (бумаги, соломы, ткани, природных материалов и т.д.). Принять участие в конкурсе может любой желающий. Участники делятся на две возрастные группы: младшая – 5-12 лет, старшая – 13 лет и старше.

Работа Е. Лазаревой

Поделки принимаются **до 27 сентября 2017 года** по адресу: п. Кугеси, ул. Шоссейная, д.13, каб. № 7, редакция газеты «Тăван Ен». Имена победителей будут объявлены в день проведения юбилея издания. Победителей ждет ценный приз – сотовый телефон.

Первая работа, выполненная в технике вышивание атласными лентами, уже поступила в редакцию. Автором картины является ученица 7 класса Ишакской школы Екатерина Лазарева.

• ФОТОФАКТ

В группе «Почемучки» Кугесьского детского сада «Крепыш» проходит фотовыставка «Как я провел лето».
Детишки и родители с удовольствием приняли участие в конкурсе и принесли фотоснимки, рассказывающие о запомнившихся летних месяцах. Ребята вернулись в сад отдохнувшие, загоревшие и подросшие! Одни ездили на море с семьей, кто-то – в аквапарк, другие помогали в деревне бабушкам и дедушкам.

• СОХРАНИМ ЛЕТО В БАНКЕ

Салат «Хрус-хрус»

ИНГРЕДИЕНТЫ: капуста белокочанная – 300 г, луковица – 1 шт, морковь – 2-3 шт, болгарский перец 2 шт, сахар – 1 ч. ложка, соль (можно добавить по вкусу) – 1 ст. ложка, 9%-ый уксус – 3 ст. ложки.

Лук, морковь и перец очистить. Капусту нашинковать и сложить в миску. Добавить соломкой нарезанные перцы. Морковь натереть на терке, лук нарезать полукольцами. Перемешать все овощи в большой кастрюле. Добавить сахар, соль, уксус. Немного помять руками. Оставить на 30 минут. В чистые банки плотно уложить салат, оставшимся рассолом залить до верха. 0,5-литровые банки поставить на стерилизацию на 10-15 минут. Закрыть крышками и перевернуть вверх дном. Укутать и оставить остывать в тепле 12 часов.

Маринованные опята

Опята – 3-4 кг, вода (для маринада) – 1 л, соль – 2 ст. л., сахар – 1 ст. л., зубчик чеснока – 3 шт, зонтики укропа по вкусу, черный перец горошком – 5-7 шт, уксусная эссенция 70% – 1 ч. л.

Свежесрезанные грибы перебрать от червивых. Срезать немного ножки и разобрать по размеру. Частями промыть под проточной водой от грязи. Затем сложить в кастрюлю и залить холодной водой. Поставить варить до закипания, снимать пену и варить 15-20 минут. Откинуть на сито. Далее грибы сложить в кастрюлю, для маринада добавить соль, сахар, перец, чеснок и укроп. Добавить на 2 кг отварных грибов 1 литр воды. Варить еще 15 минут в маринаде, в конце добавить уксус. Разложить грибы шумовкой по чистым баночкам, добавить маринад до верха. Закрутить крышками, остудить при комнатной температуре и убрать в холодильник. Через месяц грибочки будут готовы.

• САД И ОГОРОД

Для будущего урожая

Самая жаркая пора работ на дачном участке уже позади, но все же еще рано расслабляться. Нужно подготовить плодоносящие деревья к будущему урожаю.

Яблоням и грушам очень необходимы подкормки органическими и фосфорно-калийными удобрениями. Вносим примерно 3-5 кг органических удобрений, 10-12 г калийных и 30-40 г суперфосфата на 1 кв. метр. Калийные удобрения повышают морозоустойчивость растений, а фосфор отвечает за количество будущего урожая.

Распределяем подкормки по периметру кроны дерева, потому что там находятся активные всасывающие корни. Удобрения раскладываем как можно равномернее и заделываем их в почву перекопкой или рыхлением на глубину от 5 до 20 см.

Вносить удобрения можно еще в канавки, которые вырываются по окружности приствольного круга, а также можно вносить удобрения и в жидком виде.

ГОРОСКОП НА НЕДЕЛЮ

СЕНТЯБРЬ 18 - 24

В работе **ОВНАМ** следует придерживаться четкого плана, который надо составить заранее. Действуйте быстро и эффективно.

У **ТЕЛЬЦОВ** встречи с друзьями в этот период способны принести много радости и удовольствия. Нужно избегать авантюрных проектов.

Уставшие от суеты, **БЛИЗНЕЦЫ** могут отправиться в дальнее путешествие, которое принесет вам вдохновение и даст долгожданный отдых.

У **РАКОВ** могут проявляться неожиданные болезни, из-за импульсивности и невнимательности не исключены травмы.

ЛЬВАМ надо вовремя заметить благоприятные возможности, связанные с карьерой, и успеть ими воспользоваться.

Психологически сложный период у **ДЕВ**, возможно обострение заболеваний из-за слишком сильной реакции на внешние раздражители.

У **ВЕСОВ** есть возможность завоевать симпатии, привлечь внимание к своей персоне. Не упускайте благоприятные возможности.

СКОРПИОНАМ не стоит проявлять сильную активность, касающуюся работы. Вам могут оказать помощь благожелатели.

Энергетика и здоровье **СТРЕЛЬЦОВ** постоянно подвергаются испытаниям. Нужно экономно расходовать силы, относиться ко всему спокойнее.

Внимание **КОЗЕРОГОВ** направлено на решение финансовых вопросов. Исполнительность и трудолюбие сейчас принесут хорошие плоды.

ВОДОЛЕИ будут привлекать внимание к своей персоне, что создает благоприятные ситуации для продвижения в карьере.

РЫБАМ особое внимание уделить пище. Избыток энергии может привести к увеличению объемов тела.

ТЕЛЕСЕРИАЛ
ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ФИЛЬМ
ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ФИЛЬМ
Мультфильм

Понедельник 18 сентября

1 КАНАЛ
5.00, 9.20, 4.25 Контрольная закупка
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.20, 3.00 Новости
9.50 Жить здорово! **12+**
10.55 Модный приговор
12.15, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
13.55 Давай поженимся! **16+**
16.00 Мужское / Женское **16+**
18.45 На самом деле **16+**
19.50 Пусть говорят **16+**
21.00 Время
21.35 ОТЧИЙ БЕРЕГ 16+
23.45 Вечерний Ургант **16+**
0.35 ТАЛЬЯНКА 16+
2.40, 3.05 ПОТОПИТЬ БИСМАРК 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.40, 20.45 Вести. Местное время
11.55 СВАТЫ 12+
13.00, 19.00 60 Минут **12+**
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
18.00 Андрей Малахов. Прямой эфир **16+**
21.00 БЛАГИЕ НАМЕРЕНИЯ 12+
23.15 Специальный корреспондент **16+**
1.50 ВАСИЛИСА 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чӑваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чӑваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Пирӗн фондран. Чӑваш драма театрӗ! **100** ҫул тултарнӑ тӗле. Сцена ахрӑмӗ. Александра Лукьянова актриса
9.25-9.55 Секреты здоровья и красоты
11.40-11.55 Вести-Чӑваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.40-18.00 Вести-Чӑваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 15.05 След в истории **12+**
6.30, 14.00 Хыпарҫӑсем **12+**
7.30, 15.40 Икӗ пиллӗк. Александр Васильевӑн юбилей концерчӗ **6+**
10.30 Тӗлӗннипе попугайсем те ҫӑвар караҫҫӗ. Камит **16+**
12.30, 22.30, 5.00 Кил ӑшши **12+**
13.00, 18.30 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ
13.05, 13.35, 20.15, 1.30 Я люблю Чувашию **6+**
13.30, 19.30 Республика. Информационная программа
15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ **12+**
15.30, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
18.00 Республика в деталях **12+**
19.00 Акилбупсер **6+**
20.00 Экономика в деталях **12+**
20.30, 3.00 Интересное положение **12+**
21.00, 3.30 **ЛЕСОМ 12+**
0.00, 5.30 Отличные студенты **12+**
0.30 Ҫапла пултӑр! **12+**
2.00 Ылтӑн ҫӳпҫерен **12+**
2.30 Учим чувашский **6+**

НТВ
5.00, 6.05 АДВОКАТ 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15 ЛЕСНИК 16+
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие
14.00, 16.30 Место встречи
17.00 УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16+
19.40 ПЁС 16+
23.50 Итоги дня
0.20 Поздняков **16+**
0.30 АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР 16+
1.10 Место встречи **16+**
3.05 Как в кино **16+**

Вторник 19 сентября

1 КАНАЛ
5.00, 9.20, 4.25 Контрольная закупка
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.20, 3.00 Новости
9.50 Жить здорово! **12+**
10.55 Модный приговор
12.15, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
13.55 Давай поженимся! **16+**
16.00 Мужское / Женское **16+**
18.45 На самом деле **16+**
19.50 Пусть говорят **16+**
21.00 Время
21.35 ОТЧИЙ БЕРЕГ 16+
23.45 Вечерний Ургант **16+**
0.35 ТАЛЬЯНКА 16+
2.40, 3.05 СКАЖИ, ЧТО ЭТО НЕ ТАК 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.40, 20.45 Вести. Местное время
11.55 СВАТЫ 12+
13.00, 19.00 60 Минут **12+**
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
18.00 Андрей Малахов. Прямой эфир **16+**
21.00 БЛАГИЕ НАМЕРЕНИЯ 12+
23.15 Вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
1.50 ВАСИЛИСА 12+
3.45 РОДИТЕЛИ 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чӑваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чӑваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Ирхи тӗпел
9.40-9.55 Доступная среда
11.40-11.55 Вести-Чӑваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.40-18.00 Вести-Чӑваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ **12+**
6.30, 15.30, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
7.00, 13.35 Экономика в деталях **12+**
7.15, 13.05, 20.10 Я люблю Чувашию **6+**
7.30, 17.30, 20.30, 3.00 Интересное положение **12+**
8.00, 18.00 Кил ӑшши **12+**
8.30 Республика в деталях **12+**
9.00, 15.40 **ЛЕСОМ 12+**
10.30 Акилбупсер **6+**
11.00, 2.30 Отличные студенты **12+**
11.30, 14.00 Ҫапла пултӑр! **12+**
12.30, 15.10 Ылтӑн ҫӳпҫерен **12+**
13.00, 18.30 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ
13.30, 19.30 Республика. Информационная программа
17.10 И в шутку, и всерьез **6+**
19.00 Тата мӗн кирлӗ пурнӑҫра? **12+**
20.00 Вектор комфорта **12+**
21.00, 0.00, 3.30 Юратса пурӑнсан Мария Горшкова **12+**
1.00 В краю ста тысяч песен **12+**
2.00 Пехил **12+**

НТВ
5.00, 6.05 АДВОКАТ 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15 ЛЕСНИК 16+
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие
14.00, 16.30 Место встречи
17.00 УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16+
19.40 ПЁС 16+
23.50 Итоги дня
0.20 АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР 16+
1.00 Место встречи **16+**
2.55 Квартирный вопрос

Среда 20 сентября

1 КАНАЛ
5.00, 9.20 Контрольная закупка
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.20, 3.00 Новости
9.50 Жить здорово! **12+**
10.55 Модный приговор
12.15, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
13.55 Давай поженимся! **16+**
16.00 Мужское / Женское **16+**
18.45 На самом деле **16+**
19.50 Пусть говорят **16+**
21.00 Время
21.35 ОТЧИЙ БЕРЕГ 16+
23.45 Вечерний Ургант **16+**
0.35 ТАЛЬЯНКА 16+
2.40, 3.05 ПРИЯТНАЯ ПОЕЗДКА 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.40, 20.45 Вести. Местное время
11.55 СВАТЫ 12+
13.00, 19.00 60 Минут **12+**
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
18.00 Андрей Малахов. Прямой эфир **16+**
21.00 БЛАГИЕ НАМЕРЕНИЯ 12+
23.15 Вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
1.50 ВАСИЛИСА 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чӑваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чӑваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Пирӗн фондран. Чӑваш драма театрӗ **100** ҫул тултарнӑ тӗле. Халӑх хӗрӗ. Нина Яковлева
9.30-9.55 Алран кайми
11.40-11.55 Вести-Чӑваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.40-18.00 Вести-Чӑваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ **12+**
6.30, 15.30, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
7.00, 13.35 Вектор комфорта **12+**
7.10, 13.05 Я люблю Чувашию **6+**
7.30, 14.00, 20.30 Интересное положение **12+**
8.00 Тата мӗн кирлӗ пурнӑҫра? **12+**
8.30, 14.30, 2.00 Отличные студенты **12+**
9.00, 15.40 Юратса пурӑнсан. Мария Горшкова **12+**
12.00 В краю ста тысяч песен **12+**
13.00, 18.30 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ
13.30, 19.30 Республика. Информационная программа
15.10 Пехил **12+**
18.00 Республика в деталях **12+**
19.00, 1.30 Литература тӗпелӗ **12+**
20.00, 3.00 Комфортный город **12+**
21.00, 3.30 Юратсан юрлас килет Камит **12+**
0.00 СпортСити **12+ 0.30** Большое сердце **12+**
1.00 НаоБУМ **12+**
2.30 Сиплӗ те тутлӑ **12+**
5.30 СпортСити **12+**

НТВ
5.00, 6.05 АДВОКАТ 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15 ЛЕСНИК 16+
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие
14.00, 16.30 Место встречи
17.00 УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16+
19.40 ПЁС 16+
23.50 Итоги дня
0.20 АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР 16+
1.00 Место встречи **16+**
2.55 Дачный ответ

Четверг 21 сентября

1 КАНАЛ
5.00, 9.20, 4.25 Контрольная закупка
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.20, 3.00 Новости
9.50 Жить здорово! **12+**
10.55 Модный приговор
12.15, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
13.55 Давай поженимся! **16+**
16.00 Мужское / Женское **16+**
18.45 На самом деле **16+**
19.50 Пусть говорят **16+**
21.00 Время
21.35 ОТЧИЙ БЕРЕГ 16+
23.45 Вечерний Ургант **16+**
0.35 ТАЛЬЯНКА 16+
2.40, 3.05 ГРОМ И МОЛНИЯ 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.40, 20.45 Вести. Местное время
11.55 СВАТЫ 12+
13.00, 19.00 60 Минут **12+**
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
18.00 Андрей Малахов. Прямой эфир **16+**
21.00 БЛАГИЕ НАМЕРЕНИЯ 12+
23.15 Поединок **12+**
1.15 ВАСИЛИСА 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чӑваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чӑваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.20-9.55 Приложение силы
11.40-11.55 Вести-Чӑваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.40-18.00 Вести-Чӑваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ **12+**
6.30, 15.30, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
7.00 Комфортный город **12+**
7.30, 14.30, 20.30 Интересное положение **12+**
8.00, 13.35 Я люблю Чувашию **6+**
8.30 Республика в деталях **12+**
9.00, 15.35 Юратсан юрлас килет Камит **12+**
11.30, 15.05 Литература тӗпелӗ **12+**
12.00, 18.00, 1.30 Отличные студенты **12+**
12.30 Большое сердце **12+**
13.00, 18.30 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ
13.05 Сиплӗ те тутлӑ **12+**
13.30, 19.30 Республика. Информационная программа
14.00 НаоБУМ **12+**
19.00 Актуальное интервью **12+**
20.00 Правительственная связь **12+**
21.00, 0.00, 3.00 Преступление и наказание Спектакль **16+**
1.00 День перемен **12+**
2.00 Аван-и **12+**

НТВ
5.00, 6.05 АДВОКАТ 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15 ЛЕСНИК 16+
13.25 Обзор. Чрезвычайное происшествие
14.00, 16.30 Место встречи
17.00 УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16+
19.40 ПЁС 16+
23.50 Итоги дня
0.20 АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР 16+
1.00 Место встречи **16+**

Пятница 22 сентября

1 КАНАЛ
5.00, 9.20 Контрольная закупка
9.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
9.50 Жить здорово! **12+**
10.55 Модный приговор
12.15, 15.15 Время покажет **16+**
13.55 Давай поженимся! **16+**
16.00, 4.05 Мужское / Женское **16+**
17.00 Жди меня
18.45 Человек и закон **16+**
19.50 Поле чудес **16+**
21.00 Время
21.30 ГОЛОС 12+
23.25 Вечерний Ургант **16+**
0.20 Брюс Спрингстин **16+**
1.50 БОЛЬШАЯ ИГРА 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.40, 20.45 Вести. Местное время
11.55 СВАТЫ 12+
13.00, 19.00 60 Минут **12+**
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
18.00 Андрей Малахов. Прямой эфир **16+**
21.00 Юморина **12+**
23.20 ЛЮБОВЬ НЕ ДЕЛИТСЯ НА ДВА 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чӑваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чӑваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Вести NET
9.10 Вӑрҫӑ ачисем. Премьера
9.30-9.55 Пирӗн фондран. Кӗрхи концерт
11.40-11.55 Вести-ПФО
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.40-18.00 Вести-Чӑваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 15.00 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ **12+**
6.30, 15.30, 0.00 Республика. Информационная программа **12+**
7.00 Правительственная связь **12+**
7.30 Интересное положение **12+**
8.00, 13.35 Я люблю Чувашию **6+**
8.30 И в шутку, и всерьез **6+**
9.00, 15.35 Преступление и наказание Спектакль **16+**
12.00 День перемен **12+**
13.00 Республика. Хыпарсен кӑларӑмӗ
13.05 Актуальное интервью **12+**
13.30, 19.30 Республика. Информационная программа
14.00 Отличные студенты **12+**
14.30 Аван-и **12+**
15.05 Кил ӑшши **12+**
18.30, 23.00 Эрне. Хыпарсен тишкерӗвӗ **12+**
20.00 Бухты барахты **6+**
20.30 IT не обойти **12+**
21.00, 0.30, 3.00 Асамат ушкӑн концерчӗ **12+**
1.00, 5.30 Туслӑх йывӑҫӗ **12+**
1.30 Каҫхи тӗл пулу **12+**
2.00 Время вкуса **12+**

Суббота 23 сентября

1 КАНАЛ
5.30, 6.10 Модный приговор
6.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
6.45 ЖИЗНЕННЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА 16+
8.45 Смешарики. Спорт
9.00 Играй, гармонь любимая!
9.45 Слово пастыря
10.15 Ольга Остроумова. Когда тебя понимают... **12+**
11.25, 12.15 ДОЖИВЁМ ДО ПОНЕДЕЛЬНИКА 12+
13.40, 15.10 А У НАС ВО ДВОРЕ 16+
18.15 Кто хочет стать миллионером?
19.50, 21.20 Сегодня вечером **16+**
21.00 Время
23.00 Короли фанеры **16+**
23.50 ТИПА КОПЫ 16+
1.50 КАПРИЗ 16+

РОССИЯ 1
4.40 НЕОТЛОЖКА-2 12+
6.35 Маша и Медведь
7.10 Живые истории
8.00, 11.20 Вести. Местное время
8.20 Россия. Местное время **12+**
9.20 Сто к одному
10.10 Пятеро на одного
11.00, 14.00 Вести
11.40 Аншлаг и Компания **16+**
14.20 ВСЁ ВЕРНЁТСЯ 12+
18.10 Субботний вечер
20.00 Вести в субботу
21.00 МЕСТЬ КАК ЛЕКАРСТВО 12+
0.55 ПРИМЕТА НА СЧАСТЬЕ 12+

ЧТВ
8.00-8.20 Вести-Чӑваш ен
8.20-9.20 Юратнӑран
11.20-11.40 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00 Эрне. Хыпарсен тишкерӗвӗ **12+**
7.00 Республика. Информационная программа **12+**
7.30, 17.30 Бухты барахты **6+**
8.00, 22.30 IT не обойти **12+**
8.30 Я люблю Чувашию **6+**
9.00 Асамат ушкӑн концерчӗ **12+**
11.30 Туслӑх йывӑҫӗ **12+**
12.00, 0.00 Каҫхи тӗл пулу **12+**
12.30 Время вкуса **12+**
13.00, 0.30 ФЛЕЙТӐПА КАЛАМАЛЛИ МАНӐҪА ТУХНӐ КӖВӖ. Чӑвашла куҫарнӑ фильм **12+**
15.30 Творческий вечер Валентины Двойновой **12+**
18.00 Санарпоси **12+**
19.00 Ырӑ кӑмӑлпа **12+**
19.30, 5.30 След в истории **12+**
20.00, 3.00 Юратнӑ хӗрарӑмсем. Ҫурхи уяв концерчӗ **12+**
23.00 Хыпарҫӑсем **12+**

Воскресенье 24 сентября

1 КАНАЛ
5.50 ЖИЗНЕННЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА 16+
6.00, 10.00, 12.00 Новости
8.25 Часовой **12+**
8.55 Здоровье **16+**
10.15 Непутёвые заметки **12+**
10.35 Честное слово
11.25 Фазенда
12.15 Главный котик страны
13.00 Теория заговора **16+**
14.55 ЕСТЬ ЧТО ЛЮБИТЬ И ЧТО БЕРЕЧЬ 16+
16.00 Юбилейный вечер Иосифа Кобзона
21.00 Воскресное Время
22.30 Что? Где? Когда?
23.40 ПРОМЕТЕЙ 16+
2.00 ИСЧЕЗАЮЩАЯ ТОЧКА 16+

РОССИЯ 1
4.55 НЕОТЛОЖКА-2 12+
6.45 Сам себе режиссёр
7.35 Смехопанорама
8.05 Утренняя почта
8.45 Местное время. Вести-Москва. Неделя в городе
9.25 Сто к одному
10.10 Когда все дома с Тимуром Кизяковым
11.00, 14.00 Вести
11.20 Смеяться разрешается
14.20 БЕЗ ПРАВА НА ОШИБКУ 12+
18.00 Удивительные люди-**2017 12+**
20.00 Вести недели
22.00 Воскресный вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
0.30 Сорос. Квант разрушения 12+
1.55 ОДИНОКИМ ПРЕДОСТАВЛЯЕТСЯ ОБЩЕЖИТИЕ

ЧТВ
8.45-9.25 Вести-Чувашия. События недели

НТРК ЧУВАШИИ
6.00 Творческий вечер Валентины Двойновой **12+**
8.30 Я люблю Чувашию **6+**
9.00 Эрне Хыпарсен тишкерӗвӗ **12+**
9.50 Республика. Столичные новости **12+**
10.00 Ырӑ кӑмӑлпа **12+**
10.30, 0.30 Санарпоси **12+**
11.30, 19.30 Сиплӗ те тутлӑ **12+**
12.00, 22.30 По острым иглам яркого огня Айдар Хисамутдинов **12+**
14.00, 1.00 О, кӑна керсе курмалла! Виктор Петров **12+**
17.00 НАРСПИ 12+
20.00 Яш, чух ҫамрӑк чух! **12+**
20.30, 5.30 Ҫерем ҫинчи ҫиҫӗм. Чӑваш патшалӑх ҫамрӑксен театрӗн спектаклӗ **6+**
4.00 Икӗ пиллӗк. Александр Васильевӑн юбилей концерчӗ **6+**

ХЫПАРСЕМ

ЭКОЛОГИ ТАТА РАÇÇЕЙРЕ УЙРĂМАХ УПРАМАЛЛИ ТЕРРИТОРИСЕН ÇУЛТАЛĂКĔПЕ КИЛĔШӲЛЛĔН Федераци Канашĕн Председателĕ Валентина Матвиенко хушнипе ача-пăча ӳкерчĕкĕсен «Тăван тавралăх çут çанталăкĕ» тата сăн ӳкерчĕксен «Раççейри экологи вырăнĕсем» конкурссем иртеççĕ. Ĕççене кăçалхи ноябрĕн 1-мĕшĕччен йышăнаççĕ. Сăн ӳкерчĕксене тата ӳкерчĕксене JPG электронлă форматпа, 300 dpi разрешенипе сканласа конкурса хутшăнакансен е вĕсен представителĕсен эко2017.рф сайт çинче вырнаçтармалла. Çĕнтерӳçĕсене декабрĕн 15-мĕшĕнче Федераци канашĕн зданийĕнче Валентина Матвиенко «Раççей – Экологятсен территорийĕ» акцие хутшăнакансемпе иртерекен тĕл пулура чысласçĕ.

СЕНТЯБРĔН 13-МĔШĔНЧЕ ХЫРКАССИ САЛИНЧЕ ЧИРКӲ ÇИНЕ ХĔРЕСЛĔ КУПОЛ ХĂПАРТНĂ. Тутăхман хурçăран тунă нитрид титанпа витнĕ тăрăна кивелни вырăнне улăштарнă. Прихожанинсен хушшинче ашшĕ-амăшĕпе ачисем те пулнă.

СЕНТЯБРĔН 21-27-МĔШĔСЕНЧЕ РЕСПУБЛИКĂРА «ТУРИЗМ ЭРНИ» ИРТЕТ. Унпа килĕшӳллĕн муниципалитетсенче, çав шутра Шупашкар районĕнче те, 60 ытла мероприяти пулать. Сентябрĕн 21-мĕшĕнче «Бичурин тата хальхи самана» музейĕра районти фольклор коллективĕсем театрализациленĕ йăла-йĕркесем – «Туй», «Салтака ăсатни», «Çĕнĕ çурта кĕни» – лартса пăраççĕ. Сентябрĕн 22-мĕшĕнче муниципалитет администрацийĕнче «Шупашкар районĕнче туризма аталантармалли майсем» темăпа çавра сĕтел пулать.

• КУЛЬТУРА

Типнер илемне – пир çине

Кӳкеçри «Бичурин тата хальхи самана» музейра «Никита Бичурин – посол мира, созидания и дружбы народов» регионсен хушшинчи пĕрремĕш проектлă семинар-пленэр хăйĕн ĕçне пуçларĕ. Чăваш Ен Пуçлăхĕн культурăри тата искусствăри инноваци проекчĕсене пурнăçлама пулăшакан 100 пин тенкĕлĕх гранта тивĕçни çак проекта пурнăçа кĕртме май парать.

Дизайн тата сăнарлă ӳнер ăсталăхĕн хайлавĕсен экспозици ретне йĕркелемелли тĕллевлĕ семинар-пленэра Н.Я. Бичурин сăнарĕ пĕрлештерчĕ. Унăн теми – Н.Я. Бичуринăн асра юлнă вырăнĕсем. Ĕçе музей директорĕ Ирина Удалова тата Раççей дизайнерĕсен канашĕн членĕ, «Чăваш Республикинчи дизайнерсен пĕрлешĕвĕ» общество организацийĕн правлени председателĕ Александр Астраханцев ертсе пыраççĕ.

Пленэрăн пĕрремĕш кунĕнче унта хутшăнакансене райадминистрацин культура, туризм тата социаллă аталану пайĕн пуçлăхĕ Маргарита Павлова хапăл туса йышăннă май пултарулăхра хавхалану сунчĕ. И.Я. Яковлев ячĕллĕ чăваш патшалăх университечĕн художество тата музыка пĕлĕвĕн факультечĕн дизайн уйрăмĕн студенчĕсем тата доценчĕсем, Раççей дизайнерĕсен членĕсем, скульпторсем музейпа тата Бичурин сачĕпе паллашрĕç. Çакăн хыççăн ӳнерçĕсем тата дизайнерсем Иакинф аттен тăван ялĕнче Типнерте хăйсен этюччĕсем тăрăх малалла ĕçлерĕç, унтан вĕсем валли Петр Пупин мастерскойĕнче мастер-класс иртрĕ.

Семинар-пленэр ĕçне Раççей дизайнерĕсен пĕрлешĕвĕн членĕсем, Раççей шайĕнчи тата халăхсен хушшинчи курав-конкурссен лауреачĕсем, Оренбургри патшалăх университечĕн РФ культура министерствин стипендиачĕсем тата архитектурăпа строительство факультечĕн дизайн кафедрин студенчĕсем хутшăнаççĕ.

Сентябрĕн 14-мĕшĕнче Александр Астраханцев графика дизайнĕпе, Раççей дизайнерĕсен пĕрлешĕвĕн членĕсен З.М. Маштанова и Л.Н. Шуркина «Наци тумтирĕ» темăпа мастер-класс кăтартрĕç.

Пленэра хутшăнакансен ĕçĕсенчен «Бичурин тата хальхи самана» музейра курав йĕркелеççĕ.

САМАХ МАЙ

Сентябрĕн 13-мĕшĕнче Эстони радиовĕн 4 хумĕсем çинче 17.35 сехетре Н.Я. Бичурина халалланă «Ăраскал» передача тухнă. Ăна http://r4.err.ee/l/araskal адреспа итлеме пулать. Унта чăваш халăх историйĕнчи пĕлтерĕшлĕ пулăмсем, паллă ентешсем, йăла-йĕрке, наци костюмĕ, тĕпелĕ, юрă-кĕвĕ туртăмĕсем çинчен каласа панă. Чăваш Ен хыпарĕсем тата Эстонири чăваш диаспори текалаçу темиĕ.

МИЛЕНА СЕРГЕЕВА

Спорт Хура тинĕс хĕррине çитерчĕ

• ĂМĂРТУ

Кӳкеç лицейĕнче вĕренекенсенчен йĕркеленнĕ туслă команда Туапсе хулинчи «Орленок» ача-пăча центрĕнче шкул ачисен командисен хушшинче пĕтĕм Раççейри Президент спорт вăййисене хутшăнать.

Кăçал спорт вăййисен ятарлă программинче баскетбол, çăмăл атлетика, сĕтелçи теннисĕ, ишесси, шашка вăййи. Хушма программăна вара лапта, гандбол, тэг-регби те.

Пĕтĕм Раççейри Президент спорт вăййисен финалĕнче вĕренекенсем тата педагогсем валли вĕрентӳ программине те пăхса хунă. Унран пушă вăхăтра ачасем Олимп вăййисен чемпионĕсемпе тата çĕршыври паллă спортсменсемпе тĕл пулаççĕ, спортăн тĕрлĕ тĕсĕпе мастер-классем иртеççĕ. Педагогсем физкультура тата спорт темипе йĕркеленĕ çавра сĕтелсене хутшăнĕç, инноваци проекчĕсемпе, вĕрентӳ программисемпе паллашĕç.

Кӳкеç лицейĕн командин хăйĕн ушкăнĕнче Иваново, Амур, Кемерово облаçĕсен, Севастополь хулин командисемпе баскетбол вăййинче тата сĕтелçи теннисĕнче ăмăртма хатĕрленет. Лаптă ăмăртăвĕсенче кӳкеçсем Ханты-Мансийск автономи округĕн, Челябинск облаçĕн, Чечен Республикин тата Ярославль облаçĕн командисемпе тĕл пулĕç.

Пысăк спорт аренинче арçын ачасен хушшинче çăмăл атлетика чупăвĕсем вара сентябрĕн 10-мĕшĕнчех пуçланнă. Чупу дистанцийĕ 30 метрпа танлашать. Команда тренерĕ, «Улăп» ФОК директорĕн çумĕ Павел Цветков сăмахĕсем тăрăх, хальлĕхе командă 14-мĕш вырăнта, çапах та ачасем чупу çулĕ çинче чи лайăх кăтартупа палăрма ĕлкĕрнĕ те ĕнтĕ. «Ăмăртусен пĕрремĕш кунĕ кăнаха, ачасем хăйсен кăтартăвĕсене лайăхлатма тăрăшĕç. Кунта эпир пĕрремĕш çул кăна хутшăнатпăр, пирĕншĕн пурте çĕнĕлĕх», – тет Павел Александрович.

САМАХ МАЙ

Пĕтĕм Раççейри Президент спорт вăййисем сентябрĕн 29-мĕшĕччен пыраççĕ.

«Вăрман – манăн...»

• КАЛЕНДАРЬТИ КУН

1 Тискер кайăк çулне татма юраманнине Вера аван пĕлнĕ. «Çапла 15-10 минут пăхса тăрсан чылай вăхăт иртнĕ пек туйăнчĕ, хир сысни мăн хырăмĕпе сĕртĕнсе иртрĕ... Çынсем патне çитсен тем пек хĕпĕртерĕм, тепĕр хут çуралнă пек туйăрăм хама», – аса илет хĕрарăм.

Анчах та вăрманта тискер чĕр чунтан хăрушăраххи те пур иккен. Аслатиллĕ çумăр пуçлансан çынсем хăйсен ялĕсене юлнă, Вера Петровнăн çулĕ вара çырма урлă каçсан вăрман витĕр выртнă. Вăрман хĕррине çитсен вăл арçын тăнине курнă. Хăйхи çул шыранă. Вера Петровнăпа пĕр ялтанах, анчах унта вунă çул ытла пулман, тĕрмере ларнă иккен. Çынна вĕлернĕшĕн. Ирĕкрен хăтарнине илтсен Вера Егоровăн сехри хăпнă. Темиçе утăм тума ĕлкĕрнĕ çеç – çула тепĕр арçын пӳлнĕ. «Тĕрмере пĕрле лартăмăр унпа», – хуравланă арçын. Çĕлен-калтапа калаçма пĕлнине этемпе пĕр чĕлхе тупаймăп-и вара тесе Вера хăйхискерсемпе пупленĕ те пупленĕ. Çаплах вăрман витĕр тухнине те сисмен.

«Манăн иккĕмĕш кил, кĕтет мана вăл»...

Çакăн пек калать хĕрарăм вăрман çинчен. Çулĕсене кура йывăртарах килнипе ĕçе пăрахма тесе темиçе хут та заявлени çырнă вăл, анчах ăна чунтан-вартан парăннипе вăрмана кĕмесĕр пĕр кун та пултараймасть. «Пĕрре çапла заявлени çырас шухăшсемпе вăрмантан тухма пуçларăм та урасем утма пăрахрĕç... Тăрсан-тăрсан тепĕр хушă ĕçлесчĕ-ха, мана никам та хăвалаmасть-çке тесе тĕв турăм кăна – утса та кайрăм. Тен çакă эпĕ хама ӳкĕтлени кăна пулчĕ», – тет мăстăр вăрман хăватне ĕненсе.

Çуркунне вăрмана кĕрсе сипсимĕс ешĕл курăка эпĕ таптамасан кам таптать-ха тесе шухăшлани те ăна тăхтама хистенĕ. «Кĕркунне ăшăрах чухне вăрмана кĕрсе çара уран утни, вĕлтĕрен шăрши мĕне тăрать!» – тет вăрман мăстăрĕ хавхаланнулăн. Унăн сăмахĕсенче вăрманти кашни хурт-кăпшанка, йывăç çулçине юратни сисĕнет. Чылай çул мăстăрта ĕçлекенскер вăрмана кĕртсе ярсан каялла тухмалли çула тупатăпах тет. Карачурари лесничествăра Колешша, Платка ялĕсен çумĕнче çухатса ярakan вырăнсем пурри çинчен калать вăл. Лесниксем пусă (делянка) юписем тăрăх вăрмантан тухма пултарĕç-ха, ахаль çынсен вара пысăк опытлă мăстăр сăмахне итлесе асăрханмалла.

«Лартмалла, ӳстермелле, пăхса тăмалла – пĕр сăмахпа вăрмана ӳсме пулăшмалла», – тет Вера Егорова хăйĕн тивĕçĕ пирки ыйтсан. Пурнăç тăршшĕпе колхоз çĕрĕсем çинче пурĕ 198 гектар вăрман лартнă вăл. Сăрт-туллă вырăнтан халĕ вĕсем алă тупанĕ çинчи пек курăнаççĕ.

Пĕрре лесникпа пĕрле Вера Петровна милĕк валли йывăçсене тӳнтерекен çынна тытса чарнă. Вăрман ĕçченĕсем йывăççене илсе юлма тăрсан сăтăр тăвакан вĕсене касса ваклатăп тесе хăратма тăнă, анчах вăрман хуралçисем йывăççене илсе юлнах. Кӳкеç вăрманĕсенче çынсем хăйсен хыççăн тасамарлăх хăварни те вăрман мăстăрĕн кăмăлне пăсать. Ун пеккисене çӳп-çапа пăрахмалла марри çинчен ăнлантарни те темиçен витĕм кӳмест. «Райадминистраципе çыхăну тытса вăрмансене çӳп-çапран тасатсах тăратпăр ĕнтĕ. Анчах та çыннăн этемлĕх туйăмĕ пулмалла-çке», – тет пăлханулăн.

Вера Петровнăн икĕ ывăлĕ ,мĕн ачаран вăрман мăстăрĕн ĕçне ăса хывнăскерсем, амăшĕн çулĕпех кайнă. Анчах лесникĕн пысăках мар шалăвĕ вĕсене урăх вырăнта тăрăшма хистет.

АНЖЕЛИКА ТИХОНОВА

• ВĔРЕНТӲ

Манăн университет

И.Н. Ульянов ячĕллĕ Чăваш патшалăх университечĕ хăйĕн 50 çулхи юбилейне паллă тума хатĕрленет.

Çур ĕмĕрхи çавра датăна халалланă мероприятисем кашни факультетрах иртеççĕ. Пысăк квалификациллĕ, ăста специалистсене хатĕрлес паха опыта тĕпчес, наукăпа инноваци меслечĕсене сарас ыйтусене аслă шкул ректорĕ Андрей Александров ертсе пынипе иртнĕ оргкомитет ларăвĕнче сӳтсе явнă. Сăн ӳкерчĕксен куравĕсем, кĕнекесем – вĕрентӳ учрежденийĕ уява пуян тупрапа кĕтсе илет. Кунти студентсен хорĕ те юбилейлă çулталăкрах йĕркеленнине палăртма кăмăллă.

Юбилейлă мероприятисен шайĕнче октябрĕн 12-14-мĕшĕнче университет историне халалланă Пĕтĕм тĕнчери VII наука конференцийĕ иртет. Уява унăн пĕрремĕш кунĕнче Чăваш патшалăх оперăпа балет театрĕнче иртерме палăртса хунă. Октябрĕн 28-мĕшĕнче вара аслă шкулта вĕрентӳ, ĕçпе тивĕçтерес пулăшу, спорт, массăллă информаци хатĕрĕсен секцийĕсенчен тăракан интерактивлă площадкăсем хăйсен ĕçĕ-хĕлĕпе паллаштарĕç. Унăн ятне та аслă шкул пурнăçĕпех çыхăнтарнă – «Манăн университет».

www.tavanen.ru Сентябрь 15 - 21, 2017 Таван Ен № 36 (10589-10590)

▶ ТИПÇЫРМАРА ПУРĂНАКАН АРÇЫН ТĔЛĔШĔПЕ СУЯ ТЕРРАКТ ЙĔРКЕЛЕССИ ПИРКИ ПĔЛТЕРНĔШĔН УГОЛОВЛĂ ĔÇ ПУÇАРНĂ.

Кам тивертет?

• 01 ПĔЛТЕРЕТ

Пĕчĕк вутран та пысăк пушар тухма пултарать, вăл вара хăйĕн çулĕ çинче никама та шеллемест.

Кăçалхи сакăр уйăхра Шупашкар районĕнче 44 пушар пулнă. Пĕлтĕрхи çак тапхăрта «хĕрлĕ автан» 41 хут ташланă – пĕлтерессĕ РФ МЧСĕн Шупашкар районĕнчи профилактика тата надзор ĕçĕ-хĕлĕн уйрăмĕнчен. Вут-çулăмра виçĕ çын пурнăçĕ татăлнă, пĕлтĕр – 5 çыннăн. Пушара пула 8 млн та 923 пин тенкĕлĕх пурлăх çунса кĕлленнĕ.

Вут-çулăм мĕнле сăлтавпа тухнă-ха? Кăмака тата тĕтĕм çулĕсене вырнаçтарнă тата усă курнă чухне хăрушсăрлăх правилисене пăснипе – 13, электрооборудование вырнаçтарнă та усă курнă чухне правилăсене пăхăнманнипе 10 пушар пулнă. Виççĕмĕш сăлтав – ятарласа тивертни. Çакна пула вут-çулăм 11 хут алхаснă. Çуркунне Çĕньял-Покровски ял тăрăхĕнчи Яранкассинче пĕр каçра пĕрин хыççăн тепри виçĕ мунча çунни çинчен «Таван Ен» хаçатра çырнăччĕ эпир. Усал ĕçсене хăй вăхăтĕнче çын сывлăхне сиен кӳнĕшĕн судпа айăпланнă 30 çулти арçын туни паллă.

Кăçал пĕлтĕрхипе танлаштарсан ятарласа тивертнипе пушар 1,8 хут ытларах тухнă. РФ УК 167-мĕш статйипе (1-мĕш пай) килĕшӳллĕн, çын пурлăхне юри тĕп тунăшăн е сиенлетнĕшĕн, енчен те çак ĕç-пуç пĕлтерĕшлĕ сăтăр патне илсе çитерсен – 40 пин тенкĕ таран штраф е айăпланаканăн виçĕ уйăхри ĕç укçине е урăх тупăшне шыраса илеççĕ. Патшалăхшăн 360 сехет таран ĕçлеттерме те пултараççĕ, пĕр çул таран юсанмалли, тӳрленмелли ĕçре вăй хуртарасси пирки йышăну тума та. Айăплав виçи çакăнпа кăна вĕçленмест-ха. Виçĕ уйăх таран арест е икĕ çул таран ирĕклĕхсĕр пурнăç – айăпланаканăн чунсăрлăхне кура суд çакăн пек приговор та кăларма пултарать. Усал шутпа тивертнĕ, сирпĕтнĕ е урăхла хăрушла майпа ют пурлăха тĕп туни çын вилĕмĕпе е урăх йывăр синкерпе вĕçленнĕ тĕслĕхсенче (РФ УК 167 статйин 2-мĕш пункчĕ) вара айăпланаканăн ирĕк пурнăç пирки пилĕк çул таранах манма тивет. Сăтăрçă йĕрне тупса палăртасси вара паянхи вăйлă аталаннă экспертизăшăн пысăк чăрмав кăларса тăратмасть.

ЦИФРĂСЕН ЧĔЛХИПЕ

Çулталăк пуçланнăранпа сентябрĕн 11-мĕшĕ тĕлне Чăваш Республикинче пушар 592 хут алхаснă. Вут-çулăмра 59 млн тенкĕлĕх пурлăх çунса кĕлленнĕ. Синкерте 44 çын пурнăçĕ татăлнă, 48-шĕ – суранланнă. 159 çынна вут-çулăм аллинчен çăлнă.

МИЛЕНА СЕРГЕЕВА

СĂМАХ МАЙ

Ятарласа тивертнипе пулнă пушарсен материалĕсем тăрăх Шупашкар районĕнче кăçал РФ УК 167-мĕш статйипе (2-мĕш пункт) 7 ĕç пуçарнă.

• ÇУЛ ÇИНЧЕ

Хирĕç çутат!

Республика çулĕсем çинче аварисем ӳснипе çыхăннă çивĕч ыйту Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев ертсе пынипе республикăн Министрсен Кабинечĕн членĕсемпе, федераци службисен регионти уйрăмĕсен ертӳçисемпе иртнĕ канашлура тĕп тема пулнă. Çул-йĕр хăрушсăрлăхĕн патшалăх службин Чăваш Енри управленийĕн пуçлăхĕ Владимир Романов çуран утса пыракан çынсем çине транспорт кĕрсе кайнипе çыхăннă инкексен шучĕ ӳснине палăртнă –2,2% чухлех. Кăçалхи 8 уйăхра республикăра 227 тĕслĕхе шута илнĕ, ку синкерсем 36 çын пурнăçне татнă. Çул-йĕр хăрушсăрлăхĕн тĕп инспекторĕ çулсем çинче асăрхаттару паллисем, тĕттĕм вăхăтра çынсене, уйрăмах ачасене, хирĕç çутатакан хатĕрсемпе усă курмалли пирки ăнлантарма чĕнсе каланă.

Сентябрь уйăхĕ пуçланнă кăна-ха – çуран утакансем вара çине-çинех шар кураççĕ. Çак кĕске тапхăрта пулса иртнĕ 12 инкекре 3 çын пурнăçран уйрăлса кайнă.

УСАЛ ХЫПАР

ЭЛЕКТРООБОРУДОВАНИПЕ УСĂ КУРМАЛЛИ ПРАВИЛĂСЕНЕ ПĂСНИ, малтанласа пĕлтернĕ тăрăх, сентябрĕн 9-мĕшĕнче Кӳкеçре алхаснă пушар сăлтавĕ пулса тăнă. Вут-çулăм поселокри Советская урамра вырнаçнă апат-çимĕç павильонĕнче ирхи пилĕк сехет çитеспе тухнă. Ăна пула çăмăл лавккари шалти стенасем хуралнă, холодильник çуннă.

ШУПАШКАР РАЙОН ПРОКУРАТУРИ ШЕМШЕР ЯЛ ÇУМĔНЧИ ВĂРМАНТА Çĕнĕ Шупашкарта пурăнакан 29 çулти арçынна тытса чарни пирки пĕлтерчĕ. Хайхи шăпах пытарнă наркотик хатĕрне илсе кайма тăнă чухне йĕрке хуралçисен куçĕ тĕлне çакланнă.

ÇĔНĔ ШУПАШКАРТА ПУРĂНАКАН 57 ÇУЛТИ АРÇЫН Çăкалăхъял çумĕнчи «Антоновка» сад юлташлăхĕнче чӳрече кантăкне ватса пĕр дачăна кĕнĕ. Те хăйне кирлĕ япала тупайман, те урăх сăлтавпа – çуртран нимĕн те çухалман. Ют киле ирĕк памасăр кĕнĕшĕн çапах та явап тытма тивĕ.

«МУСКАВ-ШУПАШКАР-ÇĔНĔ ШУПАШКАР» МАРШРУТПА ÇĔРШЫВĂН ТĔП ХУЛИНЧЕН ШУПАШКАРА КИЛЕКЕН АВТОБУС пассажирĕн тутлă ыйхăшăн 30 пин тенкĕ тӳлеме тивнĕ. Çамрăк арçын вăрăм çулта хуп турттарнă вăхăтра унпа пĕр салонтах ларса пынă кукăр алăллă çын çакна курса пуйма шут тытнă. Çывăраканăн шалавар кĕсйинчи укçана кăларса илме уншăн темиçе çеккунт çителĕклĕ пулнă. Кампа çула тухнине лайăх пăхма ахаль вĕрентмест иккен халăх каларăшĕ.

КАЙРИ УНКĂПУÇ ЯЛĔНЧИ 1941 ÇУЛТА ÇУРАЛНĂ КИНЕМЕЙĔН ПАХЧИ ПĔР КАÇРАХ ПУШАННĂ. Уйăх çутипе унăн анкартинчен вăрăсем 30 кг купăста касса тухнă, 10 кг хĕрлĕ кăшман кăкланă. Ватă çын хальлĕхе тупса палăртман сăтăрçăсем хăйне 415 тенкĕлĕх сиен кӳни пирки пĕлтернĕ.

ТИПÇЫРМАРА ПУРĂНАКАН АРÇЫН ХĂЙ ТЕРРАКТ ЙĔРКЕЛЕССИ ПИРКИ сентябрĕн 9-мĕшĕнче пĕрлĕхлĕ диспетчер службине шăнкăравласа пĕлтернĕ. Шăмăш салинчи подстанцие сирпĕтсе ярассипе хăратнă. Унччен маларах вара вăл Шăмăш салинче пурăнакан чикансене хĕрхеннипе линирен электричество илсе тăма май туса панă иккен. Ресурспа тивĕçтерекен организаци хăрушсăрлăх службi çакăншăн ăна 10 пин тенкĕлĕх штрафланă. «Штраф тӳлеме укçа-тенкĕ пулман, çавăнпа çакăн пек ăссăрла шухăш пуçа кĕчĕ», – çапла ăнлантарнă «террорист». Вырăна çитсен ШĔМ сотрудникĕсем терророрла акт хăрушлăхĕ çукки пирки пĕтĕмлетнĕ. Суя пĕлтерӳ тăвакан тĕлĕшĕпе РФ УК 207 статйипе (1-мĕш пай) ĕç пуçарнă – пĕлтереççĕ Шупашкар район прокуратуринчен.

09-22. На основании распоряжения администрации Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района от 06.09.2017 г. № 16-р администрацией Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района организован аукцион на право заключения договоров аренды земельных участков, который состоится 23 октября 2017 года в 10-00 часов по адресу: Чебоксарский район, д. Чиршкасы, пер. Школьный, д. 8. Организатором аукциона выступает администрация Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района.

На аукцион выставлены следующие земельные участки:

№ лота	Месторасположение земельного участка	Разрешенное использование, кадастровый номер земельного участка	Площадь, га	Начальный размер годовой арендной платы земельного участка, руб.	Сумма задатка участника аукциона, руб.	Вид права
1	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:60	2,0899	1609	1609	аренда сроком на 10 лет
2	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:61	2,0903	1610	1610	аренда сроком на 10 лет
3	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:62	2,0909	1610	1610	аренда сроком на 10 лет
4	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:71	2,0906	1610	1610	аренда сроком на 10 лет
5	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:74	2,0899	1609	1609	аренда сроком на 10 лет
6	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:76	2,0924	1611	1611	аренда сроком на 10 лет
7	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:80	2,0894	1609	1609	аренда сроком на 10 лет
8	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:88	2,15	1656	1656	аренда сроком на 10 лет
9	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301701:93	2,15	1656	1656	аренда сроком на 10 лет
10	Чувашская Республика, Чебоксарский район, Чиршкасинское сельское поселение (земли сельскохозяйственного назначения)	для сельскохозяйственного производства 21:21:301602:301	2,09	1609	1609	аренда сроком на 10 лет

Зарегистрированных обременений и ограничений на земельные участки не имеется.

Задаток установлен в размере 100% от начального размера годовой арендной платы земельного участка. Шаг аукциона составляет 3% от начального размера годовой арендной платы земельного участка.

Организатор аукциона принимает решение об отказе в проведении аукциона в случае выявления обстоятельств, предусмотренных пунктом 8 статьи 39.11 Земельного кодекса Российской Федерации. Организатор аукциона в течение трех дней со дня принятия решения об отказе в проведении аукциона размещает извещение об отказе в проведении аукциона на официальном сайте, извещает об этом участников аукциона и возвращает им внесенные задатки.

Дата начала приема заявок на участие в аукционе – 18 сентября 2017 года, 8 часов 00 минут.

Дата окончания приема заявок на участие в аукционе – 17 октября 2017 года, 17 часов 00 минут.

Заявитель обеспечивает поступление задатка на счет администрации Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района не позднее 19 октября 2017 года.

Извещение о проведении аукциона, формы заявок, проект договора аренды размещены на сайтах Российской Федерации (www.torgi.gov.ru) и администрации Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района (http://gov.cap.ru/Default.aspx?gov_id=494). Прием заявок, оформление документов для участия в аукционе, ознакомление с проектом договора аренды земельного участка осуществляются в рабочие дни с 8 час. 00 мин. до 17 час. 00 мин. по московскому времени (кроме выходных и праздничных дней) в администрации Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики по адресу: ЧР, Чебоксарский район, д. Чиршкасы, пер. Школьный, д. 8. Телефон для справок (8-83540) 2-62-35. Осмотр земельного участка на местности заявитель осуществляет самостоятельно.

Рассмотрение заявок и признание претендентов участниками аукциона состоится 19 октября 2017 года в администрации Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района (кабинет № 1) в 10-00 часов по московскому времени.

Регистрация участников аукциона – 23 октября 2017 года с 9 час. 00 мин. по адресу: д. Чиршкасы, пер. Школьный. д. 8.

Для участия в аукционе заявители представляют следующие документы:

1) заявка на участие в аукционе с указанием банковских реквизитов счета для возврата задатка– 2 экземпляра;

2) копии документов, удостоверяющих личность заявителя;

3) документы, подтверждающие внесение задатка.

В случае подачи заявки представителем Заявителя предъявляется надлежащим образом оформленная доверенность и документ, удостоверяющий личность.

Задаток вносится единым платежом в валюте Российской Федерации на лицевой счет администрации Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района по следующим реквизитам:

Расчетный счет 40302810597063000316 Отделение – НБ Чувашской Республики, БИК 049706001.

Получатель: УФК по Чувашской Республике (Администрация Чиршкасинского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики л/с 05153002860) ИНН 2116815736, КПП 211601001, КБК — не требуется.

Задаток возвращается участникам аукциона, за исключением победителя, в течение 3 (трех) рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона. Задаток, внесенный победителем, засчитывается в счет арендной платы за него.

Победителем аукциона признается участник аукциона, предложивший наибольший размер ежегодной арендной платы за земельный участок.

В случае, если аукцион признан несостоявшимся по причине поступления единственной заявки или только один заявитель признан участником аукциона, организатор аукциона в течение десяти дней со дня подписания протокола рассмотрения заявок и признания претендентов участниками направляет заявителю три экземпляра подписанного проекта договора аренды земельного участка. При этом договор аренды земельного участка заключается по начальной цене предмета аукциона.

Организатор аукциона направляет победителю аукциона или единственному принявшему участие в аукционе его участнику три экземпляра подписанного проекта договора аренды земельного участка в десятидневный срок со дня составления протокола о результатах аукциона. При этом договор аренды земельного участка заключается по цене, предложенной победителем аукциона, или в случае заключения указанного договора с единственным принявшим участие в аукционе его участником по начальной цене предмета аукциона. Не допускается заключение указанного договора ранее, чем через десять дней со дня размещения информации о результатах аукциона на официальном сайте.

В случае, если в течение тридцати дней со дня направления победителю или единственному участнику аукциона проекта договора аренды земельного участка этот участник не представил организатору аукциона подписанные им договоры, организатор аукциона вправе объявить о проведении повторного аукциона или распорядиться земельным участком иным образом в соответствии действующим законодательством. Задатки, внесенные этими лицами, не заключившими в установленном порядке договора аренды земельного участка вследствие уклонения от заключения указанного договора, не возвращаются.

Сведения о победителях и единственных участниках аукциона, уклонившихся от заключения договора аренды земельного участка, являющегося предметом аукциона, включаются в реестр недобросовестных участников аукциона.

ООО «ТМ»

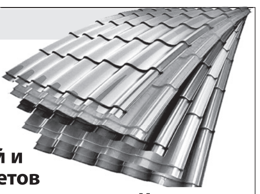

ПРОИЗВОДИМ И ДОСТАВЛЯЕМ БЫСТРО, КАЧЕСТВЕННО, С ГАРАНТИЕЙ

ПРОФНАСТИЛ

ДЛЯ КРЫШ И ЗАБОРОВ оцинкованный и с полимерным покрытием разных цветов

МЕТАЛЛОЧЕРЕПИЦА «МОНТЕРРЕЙ»

Производство на новом современном оборудовании
Изготовление по размерам Заказчика, а также:
- **доборные элементы на заказ;** ■ **трубы профильные**
- **крепеж в ассортименте;** ■ **евроштакетник для забора цветной металлический**

ЗАЯВКИ ПО ЗВОНКУ. ОПЛАТА ПРИ ДОСТАВКЕ.

89524659723; 89290427904; тел/факс: 8(83174) 2-86-05.

ДОСТАВКА 1000 рублей

ЭЛ. ПОЧТА: ooo-tm1@mail.ru, САЙТ: profil-tm.ru

07-60

Кредитная помощь и консультация на выгодных условиях.

☎ 8 (495) 929-71-07

08-49

Коллегия юридической защиты

Юридическая помощь по возврату водительских удостоверений. ДТП. Возврат по амнистии уже лишенных прав. Официально.

Тел.: 8-800-35-01-002. Звонок бесплатный!

05-04

Кольца колодцев ж/б
D-0.7; 1.0; 1.5.
- Бурение колодцев и скважин.
- К/б блоки от производителя 20х20х40, 30х20х40, 12х20х40.
- Доставка.

Т.: 8-902-327-82-52.

02-11

ПАМЯТНИКИ от 2000 рублей
АО «Базальт» г. Чебоксары, ул. Гладкова, д. 7.

предлагает **ПАМЯТНИКИ, КРЕСТЫ ИЗ МРАМОРНОЙ КРОШКИ, ЧЕРНОГО ГРАНИТА, СЕРОГО И БЕЛОГО МРАМОРА.**
- Столики, скамейки, ограды, венки.
- СКИДКИ, РАССРОЧКА ПЛАТЕЖА. ГАРАНТИЯ.

ДОСТАВКА И УСТАНОВКА. БЕСПЛАТНОЕ ХРАНЕНИЕ.

☎ **8 (8352) 56-29-68.**

01-73

Скидки до 50%

Пластиковые окна от оконного завода

Летние суперскидки.
От 2800 руб.
ЗА ДЕРЕВЕНСКОЕ ОКНО.
Утепленные в 3 стекла.

Вызов замерщика бесплатно.

8-927-668-69-55.

06-63

16 сентября ДК п. Кугеси с 9.00 до 16.00

Фабрика ремонта обуви
г. Киров

ПРИНИМАЕТ ОБУВЬ НА РЕМОНТ:
смена подошвы, полное обновление низа обуви. Ремонт любой сложности.

Срок изготовления 3 недели.
Гарантия 1 месяц.

09-21

09-19. **Предприятию требуется ветеринарный врач. Тел. для справок 8 (83540) 25-8-02.**

ТĔРЛĔРЕН
РАЗНОЕ

09-16. Утерянный студенческий билет на имя Баклановой Кристины Аликовны, выданный Чебоксарским техникумом и городского хозяйства в 2015 году, считать недействительным.

СУТАТПĂР
ПРОДАЕМ

06-42. **Продаю гравмассу, песок, щебень, бой кирпича и бетона, цемент М-400, М-500. Доставка. Тел.: 8-927-849-76-75.**

09-01. **Гравмассу, песок, щебень, торф. Недорого. Доставка. Тел.: 8-927-850-39-81.**

08-22. **Организация продает щебень, гравмассу (ОПГС), песок речной. Возможна доставка. Тел.: (8352) 574-281, 573-383, 8-903-358-36-23.**

09-06. Нетель черно-белой масти, отел в феврале. Тел.: 8-987-737-62-11.

08-25. Ячмень, пшеницу. Доставка. Тел.: 8-927-868-35-63.

09-04. Сено в тюках. Тел.: 8-917-669-13-97.

08-28. **Домашние поросята. Доставка. Тел.: 8-905-029-19-03.**

ТУЯНАТПĂР
КУПИМ

05-14. **Куплю КРС. Дорого. Тел.: 8-961-344-03-82.**

07-03. Корову, бычка, телку, овец. Тел.: 8-905-342-39-43.

05-38. КРС, свиней, лошадей. Тел.: 8-902-327-56-06.

08-61. Радиодетали, платы, приборы СССР. Тел.: 8-962-599-08-26.

09-25. **Выкуплю невыделанный земельный пай в Вурман-Сюктерском сельском поселении. Тел.: 8-961-339-99-20.**

Окна, двери, потолки. Дешево

☎ **8-962-599-65-62.**

08-29

ĔÇ
РАБОТА

09-05. Требуются лицензированные охранники для работы в с. Ишлеи, п. Кугеси. Тел.: 22-88-50, 8-917-078-88-50.

ÇĔР
ЗЕМЕЛЬНЫЕ ОТНОШЕНИЯ

09-13. ИЗВЕЩЕНИЕ О СОГЛАСОВАНИИ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

Кадастровым инженером ООО «Центр кадастровых и землеустроительных работ» Биккиным С.А., квалификационный аттестат № 21-13-9, почтовый адрес: ЧР, г. Чебоксары, пр. И.Яковлева, д. 19, офис 310, тел. 89026600704, E-mail: 22.88.17@mail.ru, в отношении земельного участка с кадастровым номером 21:21:241301:361, расположенного по адресу: ЧР, Чебоксарский район, д. Хачики, ул. Комсомольская, д. 31 выполняются кадастровые работы по уточнению местоположения границы земельного участка.

Заказчиком кадастровых работ является Ястребова Ольга Викторовна, адрес: ЧР, г. Чебоксары, ул. Университетская, д. 35а.

Собрание заинтересованных лиц по поводу согласования местоположения границы состоится 16.10.2017 года в 10 часов по адресу: ЧР, г. Чебоксары, пр. И. Яковлева, д. 19, офис 310. С проектом межевого плана можно ознакомиться по адресу: ЧР, г. Чебоксары, пр. И. Яковлева, д. 19, офис 310.

Возражения по проекту межевого плана и требования о проведении согласования местоположения границ земельных участков на местности принимаются с 15.09.2017 года по 16.10.2017 года по адресу: ЧР, г. Чебоксары, пр. И.Яковлева, д. 19, офис 310.

Смежные земельные участки, с правообладателями которых требуется согласовать местоположения границ: кадастровый номер 21:21:241301:83, расположенный по адресу: ЧР, Чебоксарский район, д. Хачики, ул. Комсомольская, д. 33.

09-20. ИЗВЕЩЕНИЕ О СОГЛАСОВАНИИ ПРОЕКТА МЕЖЕВАНИЯ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

Кадастровый инженер Черемисова Л.М. адрес: ЧР, Моргаушский район, д. Шомиково, ул. Торикова, д. 13, тел. +79279900997, E-mail: cheremisova.mila@bk.ru, квалификационный аттестат № 21-14-25, подготовила проект межевания земельных участков образованных путем выдела из землепользования СХПК «Атăл», кадастровый номер 21:21:000000:52, местоположение: Чувашская Республика, Чебоксарский район, Вурман-Сюктерское сельское поселение.

Заказчиком работ по подготовке проекта межевания земельных участков является: Афандерова Зоя Ермолаевна, адрес: Чувашская Республика, Чебоксарский район, с. Хыркасы, ул. Юбилейная, д. 16.

С проектом межевания земельных участков можно ознакомиться по адресу: ЧР, Моргаушский район, д. Шомиково, ул. Ториково, д. 13.

Обоснованные возражения относительно размера и местоположения границ, выделяемых в счет земельных долей земельных участков принимаются в течение 30 дней со дня опубликования данного извещения по адресу: ЧР, Моргаушский район, д. Шомиково, ул. Ториково, д. 13, а также в отдел кадастрового учета - ФГБУ «Федеральная кадастровая палата Федеральной службы государственной регистрации, кадастра и картографии» по Чувашской Республике-Чувашии, расположенного по адресу: ЧР, г. Чебоксары, Московский проспект, д. 37.

ООО «Агрохолдинг «ЮРМА» требуются:
- грузчик
- электромонтер
- кладовщик
- разнорабочие

Заработная плата от 20 000 руб
Служебный транспорт, льготное питание.

Отдел кадров: 50-76-96, 8-917-078-78-48

08-40

Дополнительные выборы депутатов Собрания депутатов Чебоксарского района шестого созыва 10 сентября 2017 года

СВОДНАЯ ТАБЛИЦА ЧЕБОКСАРСКОЙ РАЙОННОЙ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ИЗБИРАТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ О РЕЗУЛЬТАТАХ ВЫБОРОВ ПО ЦЕНТРАЛЬНОМУ ОДНОМАНДАТНОМУ ИЗБИРАТЕЛЬНОМУ ОКРУГУ № 9

Число участковых избирательных комиссий в одномандатном избирательном округе 2

Число поступивших протоколов участковых избирательных комиссий об итогах голосования, на основании которых составлена сводная таблица 2

Число избирательных участков, итоги голосования по которым были признаны недействительными 0

Суммарное число избирателей, включенных в списки избирателей на момент окончания голосования на избирательных участках, итоги голосования по которым были признаны недействительными 0

	Данные протоколов участковых избирательных комиссий	УИК №1723	УИК №1724	Итого
1	Число избирателей, внесенных в список на момент окончания голосования	0955	1029	001984
2	Число бюллетеней, полученных участковой избирательной комиссией	1055	1145	002200
3	Число бюллетеней, выданных избирателям, проголосовавшим досрочно	0015	0022	000037
4	Число бюллетеней, выданных избирателям в помещении для голосования в день голосования	0367	0468	000835
5	Число бюллетеней, выданных избирателям, проголосовавшим вне помещения для голосования в день голосования	0012	0024	000036
6	Число погашенных бюллетеней	0661	0631	001292
7	Число бюллетеней, содержащихся в переносных ящиках для голосования	0012	0024	000036
8	Число бюллетеней, содержащихся в стационарных ящиках для голосования	0382	0490	000872
9	Число недействительных бюллетеней	0023	0023	000046
10	Число действительных бюллетеней	0371	0491	000862
11	Число утраченных бюллетеней	0000	0000	000000
12	Число бюллетеней, не учтенных при получении	0000	0000	000000
	Фамилии, имена, отчества внесенных в избирательный бюллетень зарегистрированных кандидатов	Число голосов избирателей, поданных за каждого зарегистрированного кандидата		
13	Горбунов Петр Анатольевич	0037	0025	000062
14	Леонтьев Юрий Геннадьевич	0011	0018	000029
15	Михайлов Юрий Владимирович	0201	0177	000378
16	Павлова Наталия Григорьевна	0008	0008	000016
17	Сорокин Николай Витальевич	0114	0263	000377

Председатель окружной избирательной комиссии Маслова З.Л.

Дополнительные выборы депутатов Собрания депутатов Чебоксарского района шестого созыва 10 сентября 2017 года

СВОДНАЯ ТАБЛИЦА ЧЕБОКСАРСКОЙ РАЙОННОЙ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ИЗБИРАТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ О РЕЗУЛЬТАТАХ ВЫБОРОВ ПО ЧУРАЧИКСКОМУ ОДНОМАНДАТНОМУ ИЗБИРАТЕЛЬНОМУ ОКРУГУ №3

Число участковых избирательных комиссий в одномандатном избирательном округе 4

Число поступивших протоколов участковых избирательных комиссий об итогах голосования, на основании которых составлена сводная таблица 4

Число избирательных участков, итоги голосования по которым были признаны недействительными 0

Суммарное число избирателей, включенных в списки избирателей на момент окончания голосования на избирательных участках, итоги голосования по которым были признаны недействительными 0

	Данные протоколов участковых избирательных комиссий	УИК №1718	УИК №1720	УИК №1721	УИК №1722	Итого
1	Число избирателей, внесенных в список на момент окончания голосования	0845	0354	0324	0275	001798
2	Число бюллетеней, полученных участковой избирательной комиссией	0930	0380	0395	0345	002050
3	Число бюллетеней, выданных избирателям, проголосовавшим досрочно	0045	0035	0022	0030	000132
4	Число бюллетеней, выданных избирателям в помещении для голосования в день голосования	0367	0132	0160	0096	000755
5	Число бюллетеней, выданных избирателям, проголосовавшим вне помещения для голосования в день голосования	0034	0051	0067	0076	000228
6	Число погашенных бюллетеней	0484	0162	0146	0143	000935
7	Число бюллетеней, содержащихся в переносных ящиках для голосования	0034	0051	0067	0076	000228
8	Число бюллетеней, содержащихся в стационарных ящиках для голосования	0412	0167	0182	0126	000887
9	Число недействительных бюллетеней	0013	0006	0005	0007	000031
10	Число действительных бюллетеней	0433	0212	0244	0195	001084
11	Число утраченных бюллетеней	0000	0000	0000	0000	000000
12	Число бюллетеней, не учтенных при получении	0000	0000	0000	0000	000000
	Фамилии, имена, отчества внесенных в избирательный бюллетень зарегистрированных кандидатов		Число голосов избирателей, поданных за каждого зарегистрированного кандидата			
13	Белов Алексей Васильевич	0062	0030	0014	0035	000141
14	Романов Сергей Валентинович	0309	0140	0182	0130	000761
15	Федотов Андрей Александрович	0004	0002	0002	0003	000011
16	Шогулина Луиза Васильевна	0058	0040	0046	0027	000171

Секретарь Кирьянова Н.Р.

ОХРАННИКИ. Вахта 15/15, 30/15.

Прямой работодатель. Проживание, лицензирование, авансирование.

З/п от 40000 р.

г. Москва, м. Братиславская, ул. Люблинская, д. 151.

Т.: 84951505298, 88007758029 - бесплатный вызов.

09-23

• ОБРАЗОВАНИЕ

За счет бюджета

Этим летом три выпускницы школ Чебоксарского района поступили в Чувашскую сельскохозяйственную академию (очная форма обучения) в рамках целевой контрактной подготовки.

Их обучение будет оплачиваться за счет средств федерального бюджета. Как сообщили в отделе сельского хозяйства и экологии администрации муниципалитета, одна студентка получает специальность агронома, еще две станут ветеринарами.

Ранее в интервью республиканскому изданию ректор Чувашской сельхозакадемии Андрей Макушев рассказал, что восемь ее выпускников в этом году пополнили коллектив ЗАО «Агрофирма «Ольдеевская». Еще два ветврача устроились в ЗАО «СХК «Атлашевский» Чебоксарского района. ■

Таван Ен

Учредитель (соучредители): Министерство информационной политики и массовых коммуникаций Чувашской Республики, Автономное учреждение Чувашской Республики «Редакция газеты «Тăван Ен» Министерства информационной политики и массовых коммуникаций Чувашской Республики

Газета зарегистрирована в Управлении Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Чувашской Республике - Чувашии 05 октября 2012 г. **ПИ № ТУ 21-00231.**

Газета распространяется в Чебоксарском районе, гг. Чебоксары и Новочебоксарск, а также в райцентрах Чувашской Республики

Выходит по пятницам на чувашском языке, с подачей некоторых материалов на русском.

Гонорар выплачивается только за материалы, написанные по заказу редакции. Рукописи, фотографии, рисунки не возвращаются и не рецензируются. Опубликованные мнения не всегда совпадают с точкой зрения редакции. За достоверность материалов ответственность несут авторы. Редакция не вступает в переписку с читателями. За содержание рекламы ответственность несет рекламодатель.

При подготовке материалов использованы информация и фотографии с сайта администрации Чебоксарского района, официального портала органов власти Чувашии www.cap.ru, и сайта «Российской газеты».

Подписной индекс газеты **54820**

Адрес редакции и издателя: **АУ «Редакция газеты «Тăван Ен» Мининформполитики Чувашии 429500, Чебоксарский район, п. Кугеси, ул. Шоссейная, 13**
E-mail: **tavan-en21@yandex.ru** Сайт: **www.tavanen.ru**
Факс: 8(83540) **2-21-88, 8(8352) 20-10-85**

Тел. для справок – 8 (83540) **2-12-59**. | ***Отделы:*** новостей и общественной жизни – **8 (83540) 2-21-88,** | местного самоуправления, социальной политики и организационно-массовой работы – **8 (83540) 2-21-88, 8 (8352) 20-10-71,** | рекламы и подписки – **8 (83540) 2-12-59,** | бухгалтерия – **8 (8352) 20-10-85,** | гл. редактор – **8 (83540) 2-21-88, 8 (8352) 20-10-85.**

Прием объявлений и рекламы, подписка с 8.00 до 17.00
E-mail: **tavanen@mail.ru** **Тел.:** 8(83540) **2-12-59**

И.о. главного редактора **В.А. ВЫШИНСКАЯ**

Дежурный по номеру **В.Ф. ШУМИЛОВА**

Материалы, обозначенные знаком Ⓟ, а также в рубриках «Саламлатпăр», «Тав тăватпăр», публикуются на платной основе.

© Перепечатка или иное воспроизведение материалов без письменного разрешения редакции запрещена.

Печать офсетная.
Объем 3,0 печ. л.
Время подписания в печать: по графику – 18.00, фактически – 17.30 14.09.2017 г.
Дата выхода в свет: 15.09.2017 г.

Тираж **2640 экз.**
Заказ № 3109
Номер отпечатан в ОАО «ИПК Чувашия» 428019, Чебоксары, пр. И. Яковлева, 13.

Цена свободная

Чи паха парне мĕн хак? ▶уйрăм çынсемшĕн – 500 тенкĕ; ▶предприяти-организацисемшĕн – 600 тенкĕ; ▶сăн ÿкерчĕк 100 тенкĕ. Квитанципе 40% йÿнĕрех.

www.tavanen.ru Сентябрь 15 - 21, 2017 Тăван Ен № 36 (10589-10590)

Хут хуратма кăна мар, чупма та ăста

• СЫВĂ ПУРНĂÇ

Сентябрĕн 9-мĕшĕнче тĕп хуламăрти «Энергия» стадионта «Советская Чувашия» хаçатăн çăмăл атлетика эстафети физкультурăпа туслисене пĕтĕм республикипех 79-мĕш хут пухрĕ. Совет Союзĕн икĕ хут геройне, А.Г. Николаев летчик-космонавта асăнса иртнĕ Чăваш прессин спорт фестивалĕнче 154 команда старта тухрĕ.

Калем ăстисем «пăхăрлă» пулчĕç

В. Шумилова сăн ÿкерчĕкĕсем

Фестиваль хăнисене тата унта хутшăнакансене оркестр кĕтсе илчĕ. Харпăр хăй предприятийĕн ялавне çĕклесе командăсем стадионта тăрса тухрĕç. Вĕсене Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев, ЧР Патшалăх Канашĕн спикерĕ Валерий Филимонов, ЧР информаци политикин тата массăллă коммуникацисен министрĕ Александр Иванов, ЧР физкультура тата спорт министрĕ Сергей Шелтуков, ЧР Патшалăх Канашĕн депутачĕ, Олимп вăййисен чемпионĕ Елена Николаева, «Советская Чувашия» хаçатăн тĕп редакторĕ Владимир Васильев хапăл турĕç.

Михаил Игнатьев «Советская Чувашия» хаçатăн республика шайĕнчи çăмăл атлетика эстафети «Раççей йĕлтĕрĕ» тата «Наци кросĕ» спорт ăмăртăвĕсем пекех массăллă мероприяти пулнине палăртрĕ. «Çакăн пек ăмăртусем чи малтанах физкультурăпа спорта май килнĕ таран нумайрах çынна явăçтарма кирлĕ», – терĕ регион ертÿçи. Кăçал Чăваш Енре 174 спортсмена çĕршыври спортăн тĕрлĕ тĕсĕн командисене кĕртнине каларĕ вăл. Кашни çулах республикăра тĕрлĕ шайри спорт ăмăртăвĕсем иртеççĕ. Кăçал Чăваш Ен пĕтĕм Раççей шайĕнчи 59 спорт ăмăртăвне йышăнмалла, округ шайĕнчи 12 ăмăртури çĕнтерÿçĕсене палăртнă ĕнтĕ. Декабрь пуçламăшĕнче Шупашкарта хĕрарăмсен хушшинче ирĕклĕ кĕрешÿ мелĕпе тĕнче кубокĕ тата Чăваш Республикин Пуçлăхĕн парнисене çĕнсе илессишĕн Раççей Кубокĕ иртмеллине те асăнчĕ Михаил Игнатьев.

ЧР Пуçлăхĕн Хушăвĕпе физкультурăри тата спортри çитĕнÿсемшĕн тата нумай çул тÿрĕ кăмăлпа ĕçленĕшĕн «ЧР тава тивĕçлĕ физкультура та спорт ĕçченĕ» ята пĕтĕм Раççейри «Динамо» физкультурăпа спорт обществин членĕ Юрий Антонов тата Олимп вăййисен чемпионĕ Александр Иванович Тихонов ячĕллĕ спорт шкулĕнче йĕлтĕрпе чупма хатĕрлекен тренер Наталья Кузьмина тивĕçрĕç. Республикăра спорта тата физкультурăна аталантарас ĕçе пысăк тÿпе хывнăшăн ЧР Пуçлăхĕн Тав хутне тата ят сехете «Энергия» спорт шкулĕн директорĕ Алексей Соловьев тивĕçрĕ.

Чи малтан старта VIP-чупăва хутшăнакансем тухрĕç. Патшалăх влаçĕн органĕсем, ЧР Патшалăх Канашĕн депутачĕсем, муниципалитетсен тата хула округĕсен администрацийĕсен ертÿçисем, муниципалитет йĕркеленĕвĕсен депутачĕсем 400 метрлă дистанцие хыçа хăварчĕç. Вĕсен хушшинче Шупашкар район администрацийĕн пуçлăхĕн тивĕçĕсене пурнăçлакан Владимир Димитриев та пулчĕ.

Коррекци шкулĕсен командисен ăмăртăвĕнче финиша Вăрнар районĕнчи Калининри коррекци шкулинтернат вĕренекенĕсем чи малтан çитрĕç.

«МИХ командисем» ушкăнра «Тăван Ен» хаçат редакцийĕн команди – Анжелика Тихонова корреспондент, Елена Дадюкова пай редакторĕ, Сергей Гавриловпа Игорь Кириллов штатра тăман корреспондентсем – те хутшăнчĕ. Пĕрремĕш тапхăрта икĕ спортсмен такăнчĕç, çак пăтăрмахра ыттисене те çăмăл килмерĕ. Шупашкар район хаçачĕн калем ăстисем дистанци тăршшĕпех малтисен ретĕнче пычĕç. 400 метрлă дистанцие хыçа хăварса «Наци телерадиокомпанийĕн» командисем 1-2-мĕш вырăнсене йышăнчĕç, «Тăван Енсем» финиша 3-мĕш çитрĕç.

Çемье командисен хушшинче Родионовсем – пĕрремĕшсем

«Çемье командисем» ушкăнра 7 çул тултарман ачапа Шупашкар районĕнчи Родионовсен çемйи пьедесталăн 1-мĕш картлашки çине хăпарма тивĕçрĕ. «Çемье командисен хушшинче виççĕмĕш çул çĕнтеретпĕр. Мăшăрпа паян ШĔМ командишĕн те чупатпăр. Пирĕн икĕ ача, çавăнпа çитес çул икĕ команда йĕркелесе тĕрлĕ çул ÿсĕмĕнче ăмăртасшăн», – тет Марина Родионова. «Ял тăрăх командисен пĕрлештернĕ команди» ушкăнра Шĕнерпуç ял тăрăхĕ 3-мĕш вырăн йышăнчĕ. Тăрăн шкулĕн команди пĕтĕмĕшле пĕлÿ паракан шкулсен хушшинче лайăх кăтартусемпе паларса «пăхăрлă» пулчĕ. ■

ШУХĂШ

Александр ИВАНОВ, ЧР информаци политикин тата массăллă коммуникацисен министрĕ:

– 1975 çулта И.Я. Яковлев ячĕллĕ чăваш патшалăх университетне вĕренме кĕрсен 1-мĕш курсра çак ăмăртусен 1-мĕш тапхăрĕнче мана чупма тăратрĕç. Ун чухне пирĕн команда çĕнтерÿçĕ ятне тивĕçрĕ. Çавăнтанпа эпĕ ăмăртусене хутшăнма пуçларăм... Вĕсене иртересси – ырă йăла, мĕншĕн тесен эстафета чупăвĕ ушкăнлă спорт тĕсĕ, урăх сăмахпа каласан – хăвăншăн та, командăшăн та вăй-хăвата шеллеместĕн. Çĕнтерÿ вара яланах пĕр чăмăра пĕрлештерет. Кунсăр пуçне спорт вăй-хăват кÿрет, çын пур ыйтăва та татса панă чухне шухăшласа тума пуçлать, çавăнпа çак фестивале хапăл туса йышăнатăп.

УТЕПЛЕНИЕ ДОМОВ
пустотелых стен, полов, чердаков и мансард
ПЕНОИЗОЛОМ И ЭКОВАТОЙ
Тел.: 8-919-669-16-66
08-47

Сдаем в аренду офисное помещение площадью 23,7 кв. м. на 6 этаже редакционно-издательского комплекса «Дом печати»: г. Чебоксары, пр. И. Яковлева, 13. Охрана. Видеонаблюдение. Парковка. Здание телефонизировано, интернет – оптиковолоконные линии связи. Цена 176 руб/кв.м. НДС нет. Стоимость аренды не включает коммунальные платежи. Тел.: 67-15-51, 20-10-85 в раб. дни с 8-00 до 17-00.

Саламлатпăр

Мăн Чăкăр ялĕнче пурăнакан **Оксана Михайловна АЛЕКСАНДРОВĂНА** сентябрĕн 21-мĕшĕнче 40 çул тултарнă ятпа тата Ахтанай ялĕнче пурăнакан **Тамара Алексеевна АВЕРЯНОВĂНА** сентябрĕн 28-мĕшĕнче çуралнă ятпа чун-чĕререн ăшшăн саламлатпăр. Юман пек çирĕп сывлăх, вăрăм ĕмĕр, çемьере юратупа килĕшÿ, телей сунатпăр. ■

Мăшăрĕ, хĕрĕ, йăмăкĕсем, сывăх тăванĕсем.

09-18

• КОНКУРС

«Тăван Ен» хаçат 85 çулхи юбилее халалланă уяв умĕн пултарулăх конкурсĕ пирки пĕлтерет. Унта хутшăнма кăмăл тăвакансен хаçат символикине (ТЕ) сăнлакан ал ĕç хатĕрĕсем ăсталамалла – тĕрлемелле, çыпăçтармалла, ÿкерсе илемлетмелле, касса кăлармалла т. ыт. те. Çак ĕçсемпе уява килекен кашни çыннăн ятарласа йĕркеленĕ куравра паллашма май пулĕ. Чи ăнăçлисене тĕрлĕ номинацире дипломпа, хаклă парнепе (телефон) палăртатпăр. Ĕçсене редакцие сентябрĕн 27-мĕшĕччен илсе килмелле. Ыйтса пĕлмелли телефон: 8(83540) 2-21-88.

АНОНС «Наци кросĕ-2017» йыхравлать!

Шăматкун, сентябрĕн 16-мĕшĕнче, Раççейре, çавăн пекех Шупашкар районĕнче те, массăллă чупу – Наци кросĕ – иртет. Чăваш Енре вăл 14-мĕш хут пулать. Яланхи пекех, хальхинче те вăл сывă пурнăç йĕркине кăмăллакан, спорта юратакан çĕр-çĕр çынна пĕрлештерĕ.

Районта массăллă чупу Кÿкеç поселокĕнчи Советская урамра иртет, старт 12 сехетре. Наци кросне хутшăнакансем тĕрлĕ дистанцире ăмăртĕç. 400 метрлă VIP-чупура район тата ял тăрăх администрацийĕсен пай тата управлени ертÿçисем, район пухăвĕн депутачĕсем, предприяти ертÿçисем вăй виçĕç. Ача садне çÿрекенсем 200 м чупса тупăшĕç. Шкул ачисем, арçынсемпе хĕрарăмсем çул ÿсĕмне кура тĕрлĕ ушкăнра хăвăртлăхпа чăтăмлăха 1500 м чупса тĕрĕслĕç. ■

СĂМАХ МАЙ

Çавăн пекех сентябрĕн 16-мĕшĕнче спортпа сывлăх кунĕ иртет. Çак кун «Улăп» ФОКри бассейнра тÿлевсĕр ишме тата тренажер залĕнче сывлăха çирĕплетме май пур.

ÇАНТАЛĂК

www.meteorf.ru сайт пĕлтернĕ тăрăх

	Кăнтăрла	Çĕрле
Эрнекун ...Сентябрь 15	+22°	+12°
Шăматкун ...Сентябрь, 16	+18 °	+13°
Вырсарникун ...Сентябрь, 17	+17 °	+9°

Сентябрь	18	Тунтикун........	+19°
Сентябрь	19	Ытларикун	+23°
Сентябрь	20	Юнкун	+15°
Сентябрь	21	Кĕçнерникун.....	+17°

валюта курсĕ 15.09.2017
$ 57,77
€ 68,69